

**SUURE SOTSIALISTLIKU
OKTOOBRIREVOLUTSIOONI
NELJAKÜMNENDAKS
AASTAPÄEVAKS
*[1917 — 1957]***

A-21730 III

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

SUURE SOTSIALISTLIKU
OKTOOBRIREVOLUTSIOONI
NELJAKÜMNENDAKS
AASTAPÄEVAKS
(1917 — 1957)

NLKP KESKKOMITEE
PROPAGANDA- JA AGITATSIOONIOSAKONNA
NING NLKP KESKKOMITEE
MARKSISMI-LENINISMI
INSTITUUDI TEESID

78.12.57

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1957

SISSEJUHATUS

Nelikümmend aastat tagasi vapustas maailma teade, et Venemaa töölised ja talupojad, keda juhtis bolševike partei eesotsas V. I. Leniniga, kukutasid kapitalistide ja mõisnike võimu, võtsid enda kätte poliitilise võimu. Revolutsioonilise ristleja «Aurora» kahurimürin 7. novembril (25. oktoobril) 1917 kuulutas uue ajastu algust inimkonna ajaloos, imperialismi kokkuvarisemise ja uue, sotsialistliku ühiskonna võidulepääsu ajastu algust. Algas see tõeline inimühiskonna ajalugu, mida geniaalselt olid ette näinud Marx, Engels ja Lenin.

Suur Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon algas ja võitis kui töörahva võimas ja raevukas protest imperialistliku sõja vastu, mis oli viinud Venemaa katastroofi äärele, ekspluataatorlike klasside, kapitalistide ja mõisnike võimu vastu, rahvusliku rõhumise vastu. Venemaa revolutsiooniline töölisklass, soldatid, madrused, töötavad talupojad tõusid üles kapitalistide ja mõisnike ikke ja vägivalla vastu. Rahvas astus otsustavasse võitlusse uue, õiglase ühiskonnakorra, nõukogude, sotsialistliku korra kehtestamise eest. Üle kogu maailma kostsid Oktoobrirevolutsiooni esimesed dekreedid: rahudekreet — kirklik üleskutse võitlusele imperialistliku sõja vastu, töörahva vendlusele, maadekreet, Ülevenemaalise Nõukogude Kongressi otsus tööliste ja talupoegade valitsuse moodustamise kohta.

Revolutsioone oli toimunud ka minevikus, nende leek oli valgustanud kõiki ajaloo pöörde-epohhe. Kuid mineviku revolutsioonid piirdusid võimu üleminekuga ühelt ekspluataatorlikult klassilt teise ekspluataatorliku klassi kätte,

muutus vaid ekspluateerimise vorm, ekspluateerimine aga jäi. Valitsevad ekspluataatorlikud klassid surusid metsikult maha tööraha katsed vabaneda ekspluateerimise ikkest, uputasid linna- ja külatänavad tööliste ja talupoegade verre. Lasti maha Pariisi Kommuun, kes esmakordselt ajaloos heiskas proletariaadi diktatuuri lipu ja tegutses seitsekümmend kaks päeva, uputati tööliste ja talupoegade verre esimene Vene revolutsioon 1905. aastal.

Oktoobrirevolutsioon kui kõige grandioossem oma ulatuselt, kõige sügavam oma ülesannetelt ja eesmärkidelt, viis täide tööraha sajandeid hellitatud lootused, kuulutas lõpu inimese ekspluateerimisele teise inimese poolt, igasugusele sotsiaalsele ja rahvuslikule rõhumisele, kuulutas mitte ainult välja, vaid viis ka ellu sotsialismi, rahu, rahvaste võrdõiguslikkuse ja sõpruse ideed.

Suurele marksistlik-leninlikule õpetusele ustav, ükskõik milliste tööliikumises esineva revisionismi, oportunisti, dogmatismi ja sektantluse eriliikide suhtes leppimatu kommunistlik partei valmistas Venemaa tööliklassi ja talurahva ette otsustavaks võitluseks uue, sotsialistliku elu eest, töötas välja revolutsioonilise võitluse strateegia ja taktika, juhtis julgelt seda võitlust ja garanteeris sotsialistliku revolutsiooni võidu ning sotsialistliku ühiskonna ülesehitamise meie maal. Kõik teised parteid, esseeride, menševike ja kodanlike natsionalistide parteid, kes fraasidega demokraatiast varjasid oma reeturlust ja imperialismi teenimist, jäid pankrotti.

Ilmaletulnud noore Nõukogude vabariigi vastu asusid kallaletungile kõik pehkinud vana maailma jõud: sise- ja välisvaenlased, mõisnikud, kapitalistid, tsaarikindralid ja välisriikide imperialistlikud valitsused. See oli oma ulatuselt ennenägematu imperialistide «ristisõda» sotsialistliku revolutsiooni vastu. Lasti käiku kõik: 14 riigi sõjaline interventsioon, katsed lämmatada nälja ja blokaadiga, ähvardused ja paratamatu hukkamise prognoosid, tuhandekeelne vale ja räpane laim. Esimese maailmasõja päevade liitlased ja vastased — saksa, ameerika, inglise, prantsuse, jaapani ja teised imperialistid — ühinesid kõik üht eesmärki taotledes: kähkida noor sotsialistlik tööliste ja talupoegade riik «juba hällis», kuni ta pole veel tugevnenud ja kindlalt jalule tõusnud. Oma kangelaslikus võitluses rahvusvahelise imperialismi jõudude vastu võitis noor Nõukogude vabariik kõigi maade tööliklassi, töötava talu-

rahva ja progressiivse intelligentsi palava poolehoiu, poliitilise ja moraalse toetuse.

Kõik ülemaailmse reaktsiooni katsed ajaloo seaduspärast käiku peatada lõppesid krahhiga. Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni neljakümnes aastapäev tunnistab ümberlükkamatult endalt ekspluataatorite ikke heitnud rahvaste võitmatust, marksismi-leninismi ideede suurt võidukäiku. Pannud toime sotsialistliku revolutsiooni, kaitsnud revolutsiooni saavutusi ennekuulmatult raskes võitluses, sai Venemaa kangelaslik tööliklass uue elu loomise algatajaks ja Nõukogude Liit maailma esimeseks sotsialistlikuks riigiks, kes rajas teistele rahvastele tee sotsialismi poole.

Juba 1917. aasta Oktoobrirevolutsiooni eelõhtul ütles Lenin, et sotsialistlik revolutsioon, kapitalistide ja mõisnike võimu kukutamine, puhastab tee tootlike jõudude ennenägemata kiireks arenemiseks. Nii juhtuski. Hoolimata imperialistlike riikide püüetest interventsiooni abil meie maad laostada ja teda kaugele tagasi paisata, muutus Nõukogude Liit industrialiseerimise ja põllumajanduse kollektiviseerimise kiire tempo tulemusena juba 1941. aastaks võimsaks sotsialistlikuks suurriigiks, tõestades seega sotsialistliku korra vaieldamatuid eeliseid. Võimsa tehnikaga varustatud NSV Liidu rahvaste vääramatu sõprus ja nende leegitsev nõukogude patriotism andsid sotsialismi-maale võimaluse etendada fašismi purustamisel otsustavat osa.

Saksa fašismi ja Jaapani militarismi lüüasaamise tulemusena Teises maailmasõjas on Euroopas ja Aasias Nõukogude Liidu kõrval tekkinud ja tugevnenud, kasvavad ja arenevad ka teised sotsialistlikud riigid. Oma klassilahingutes läbiproovitud kommunistliku partei juhtimisel sammub sotsialismi ehitamise teed suur hiina rahvas. Kindlalt sammuvad sotsialismi teed kapitalismiikike igaveseks mahaheitnud maad: Albaania, Bulgaaria, Ungari, Vietnami Demokraatlik Vabariik, Saksa Demokraatlik Vabariik, Korea Rahvademokraatlik Vabariik, Mongoolia Rahvavabariik, Poola, Rumeenia, Tšehhoslovakkia, Jugoslaavia. Praegu on sotsialism muutunud võitmatuks maailmasüsteemiks ja võitleb edukalt vana, oma aja ära elanud kapitalismi süsteemi vastu.

Sajad miljonid inimesed Aasias ja Aafrikas on Oktoobrirevolutsiooni ideede mõjul endalt maha raputanud kolonia-

lismi ahelad. Ikka enam ja enam on lõkkele löömas koloniaalsete ja poolkoloniaalsete maade rahvaste rahvusliku vabadusvõitluse leek.

Suur Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon ei jätnud kivi kivi peale reaktsioonilisest legendist, nagu ei suudaks rahvahulgad riiki valitseda. Nõukogude riigi nelikümmend eluaastat on tõestanud, et töötavad hulgad suudavad mitte ainult purustada vana, pehkinud ühiskonnakorra, vaid ka üles ehitada uue, sotsialistliku riigi ja ühiskonna süsteemi, ajaloo seisukohalt lühikese ajaga jagu saada tehnilisest ja majanduslikust mahajäämusest ja luua kõrgesti arenenud majanduse, maksma panna ja arendada kõrgema demokraatiavormi — sotsialistliku demokraatia, jalule seada minevikus ennenägematud sõpruse ja vendluse suhted mitmesuguste rahvaste vahel, äratada miljonid inimesed teadlikule ajaloolisele loomingule.

Just sellepärast on Oktoobrirevolutsioon oma iseloomult ja eesmärkidelt tõeline rahvarevolutsioon ja kõige suurem kõigist revolutsioonidest, mida inimkonna ajalugu tunneb.

«Meil... on õigus uhkust tunda ja me tunneme uhkust selle üle,» kirjutas V. I. Lenin, «et meile on osaks saanud õnn *alustada* nõukogude riigi ülesehitamist, *alustada* sellega uut ajastut maailma ajaloos, *uue* klassi võimu ajastut, kes on kõigis kapitalistlikes maades rõhutatud ja kes kõikjal sammub uue elu poole, kodanluse üle võidu saavutamise poole, proletariaadi diktatuuri poole, inimkonna kapitali ikkest ja imperialistlikest sõdadest päästmise poole.» (Teosed, 33. kd., lk. 32—33.)

Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni neljakümmes aastapäev on kõigi Nõukogude Liidu rahvaste, kõigi sotsialistlike maade rahvaste, kogu rahvusvahelise töölisklassi, kogu maailma töörahva helge pidupäev.

I. SUURE SOTSIALISTLIKU OKTOOBRI- REVOLUTSIOONI VÕIT JA PROLETARIAADI DIKTATUURI KEHTESTAMINE NSV LIIDUS

1. Suur Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon oli ülemaailmse kapitalistliku süsteemi arengu paratamatu tulemus, kõigi tema vastuolude äärmise teravnemise tulemus. Tehnika enneolematu areng, suurtootmise kasv viisid inimtöö tootlikkuse tohutule suurenemisele, materiaalsete väärtuste

akumuleerimisele, mis oleks pidanud märksa tõstma kogu rahva elatustaset. Kuid tootmisvahendite kapitalistliku omanduse valitsemise tingimustes, kapitalistlike trustide, sündikaatide ja pankade ülevõimu tingimustes toob tehniline progress kaasa ainult kapitalistide kasumite kasvu, varandusliku ebavõrdsuse tugevnemise, üha laiemate rahvastiku kihtide viletsuse ja kindlustamatuse teravnemise. Koos tootmise täiustamisega teravneb tööinimeste ekspluaateerimine ja orjastamine, kasvab tööpuudus, elukallidus, hulkade laostumine, tugevneb monopolide surve tööliklassile ja kõigile töötajatele. Kapitalism paiskab perioodiliselt rahvahulkade õlgadele hädad, kannatused ja kriiside ning sõdade koledused, mida on sünnitanud tema vastuolude teravnemine. See kõik kutsus esile rahvahulkade rahulolematuse ja meelepaha kapitalistliku rõhumiskorra vastu, suurtootmise määratu kasv aga lõi materiaalsed eeldused kapitalismi asendamiseks kõrgema ühiskonnakorraga, sotsialismiga.

Kapitalistlike maade majandusliku ja poliitilise arenemise ebaühtluse tõttu ei valmi imperialismi ajastul tingimused proletaarseteks revolutsioonideks eri maades mitte ühtlaselt. Sellest seadusest tuleneb V. I. Lenini poolt 1915. aastal tehtud ajaloolise tähtsusega järeldus sotsialistliku revolutsiooni võidu võimalusest esialgu vähestes või isegi ühel maal eraldi ja revolutsiooni üheaegse võidu võimatusest kõigis maades.

XX sajandi algul oli Venemaa kõigi imperialismi vastuolude sõlmpunktiks ja kõige nõrgemaks lüliks. Iga liiki rõhumise — kapitalistliku, mõisnike ja rahvusliku — läbipõimimine isevalitsuse politseiliku despotismiga tegi rahvahulkade olukorra väljakannatamatuks ning andis klassivastuoludele Venemaal erilise teravuse. XX sajandi alguseks kujunes Venemaa rahvusvahelise revolutsioonilise liikumise keskuseks. Juba 1905.—1907. aasta revolutsioon tegi lõpu kapitalismi suhteliselt «rahulikule» arengule Euroopas ja Aasias ning tähistas suurte revolutsiooniliste tormide perioodi algust; ta oli proloogiks tööliklassi ja kõigi töötajate võidukatele lahingutele 1917. aastal.

1914.—1918. aasta imperialistlik maailmasõda, kus imperialistid tapsid ligi 10 miljonit inimest ja tegid viigaseks rohkem kui 20 miljonit inimest, laostasid ja jätsid peavarjuta miljoneid perekondi, kiirendas revolutsioonilise

plahvatuse saabumist. «Sõda on tekitanud niisuguse ääretu kriisi, on rahva materiaalsed ja moraalsed jõud niivõrd pingule tõmmanud ja andnud sääraseid hoope kogu praegusele ühiskonna organisatsioonile,» kirjutas Lenin, «et inimkond seisab valiku ees: kas hukkuda või anda oma saatus kõige revolutsioonilisema klassi kätte, et kõige kiiremal ja radikaalsemal teel üle minna kõrgemale tootmisviisile.» (Teosed, 25. kd., lk. 339.)

Venemaal areneva revolutsiooni eesotsas sammus kangelaslik töölisklass, omades võimsat liitlast paljumiljonilise töötava talurahva näol. 1917. aasta veebruaris pühkis kodanlik-demokraatlik revolutsioon minema tsaari-isevalitsuse. Riigis tekkis kaksikvõim — proletariaadi ja talurahva võim tööliste, soldatite ja talupoegade saadikute nõukogude kujul, ning kodanluse ning mõisnike võim Aju-tise Valitsuse näol. Tuginedes väikekodanlike parteide, menševike ja esseeride toetusele, jätkas kodanlik Ajutine Valitsus imperialistlikku sõda, teostas rahvavastast poliitikat. Ta ei tahtnud ega võinud anda kannatustest väsinud rahvale rahu, leiba ega maad. Niisugune valitsus ei võinud rahuldada tööliste ja talupoegade pakilisi vajadusi.

2. Revolutsiooniliste tööliste ja talupoegade hulkade juht, innustaja ja organiseerija oli kommunistlik partei, bolševike partei — uut tüüpi marksistlik partei. Bolševike partei, kes oli relvastatud marksistlik-leninliku teooriaga, omandanud rahvusvahelise töölisliikumise kõik paremad kogemused, karastatud lahingutes töölisklassi vaenlastega, tugev oma ühtsuse poolest, lahutamatult seotud töötavate hulkadega, oli see juht, kes osutus võimeliseks Venemaa rahvaid julgelt sotsialismile viima.

Partei võitlusprogrammiks üleminekul kodanlik-demokraatlikult revolutsioonilt sotsialistlikule revolutsioonile olid Lenini kuulsad Aprilliteesid. Püüdes vältida mittevajalikke raskusi ja ohvreid, tuginedes rahvahulkade tahtele ja toetusele, astus partei välja revolutsiooni rahuliku arenemise eest. See tee eeldas kogu võimu üleminekut nõukogude kätte, parteile enamuse võitmist nõukogudes, nende poliitika muutmist töölisklassi huvides. Kuid menševike ja esseeride keeldumise tõttu kodanlusest lahku lüüa ja koondada kogu võim nõukogude kätte, kapitalistide ja mõisnike meeletu võitluse tagajärjel oma privileegide eest aeti revolutsiooni rahulik areng nurja. Tööliste ja soldatite rahuliku demonstratsiooni tulistamine Ajutise Valitsuse

poolt 1917. aasta juulis tähistas kaksikvõimu lõppu ja kontrrevolutsioonilise kodanluse ainuvalitsuse kehtestamist.

Partei VI kongress võttis vastavalt V. I. Lenini juhtnõu-ridele kursi relvastatud ülestõusu ettevalmistamisele. Kongress andis otsustava vastulöögi Preobraženski anti-leninlikule, kapitulantlikule joonele, kes astus välja partei poolt proletaarsetele revolutsioonile võetud kursi vastu, pidades sotsialismi võitu Venemaal võimatuks enne proletaarsete revolutsiooni võitu Läänes. Kongressi otsustest juhindudes tegi partei ära titaanliku töö rahva kõigi revolutsiooniliste jõudude organiseerimisel ja ühendamisel, kes võitlesid rahu, maa, rahvusliku üheõiguslikkuse ja sotsialismi eest, ning suunas nad ühele eesmärgile — sotsialistliku revolutsiooni võidule.

Töölised, soldatid ja talupojad veendusid omaenese kogemuste varal üha rohkem bolševike poliitika õigsuses. See poliitika näitas kätte ainsa reaalse väljapääsu sõjast ja tee rahule, nõudis võimu üleandmist töötajate kätte, kõigi rahvuste üheõiguslikkuse kehtestamist, mõisamaade konfiskeerimist ja vabrikute, tehaste, raudteede ning pankade muutmist üldrahvalikuks omandiks. See oli järjekindel revolutsiooniline programm, mis väljendas tööliste ja talupoegade, kõigist rahvusest töötajate elulisi huve.

Vastuseks töötajate õiglastele nõudmistele tugevdas kapitalistide ja mõisnike valitsus repressioone rahva vastu. Kodanluse esindajad ähvardasid jultunult lämmatada revolutsiooni «nälja kondise käega»; kapitalistid hakkasid sulgema vabrikuid ja tehaseid, vallandama töölisi, nurja ajama linnade varustamist toiduainete ja kütusega. Vabrikandid ja tehaseomanikud valmistasid ette ülevenemaalist lokauti, tööliste massilist vallandamist. Ainuüksi Moskva ja Petrogradi tööstusrajoonides jäi rohkem kui 75 000 töolist ilma tööta. Karistussalgad lämmatasid julmalt talupoegade katsed võtta üle mõisamaad. Kodanlik-mõisnikliku reaktsiooni märatsemine pärast juulipäevi ning Kornilovi mäss, mis oli avalikuks katseks kehtestada maal sõjaline diktatuur ja uputada revolutsioon verre, paljastasid kodanliku Ajutise Valitsuse ja esseeride ning menševike kokkuleppepoliitika rahvavastase iseloomu.

Oma ülevõimu säilitamise huvides olid kapitalistid ja mõisnikud valmis kodumaad maha müüma välismaa impe-

rialistidele ja püüdsid revolutsiooni lämmatada välismaiste vägede abiga. Kontrrevolutsionäärid ja kodumaa reeturid alustasid sobinguid saksa imperialismiga, valmistasid Petrogradi ära andma Saksa keisri vägedele, et purustada tööliklass ja lämmatada revolutsioon.

Töötavad rahvahulgad pöördusid otsustavalt bolševike kui ainukeste rahva huvide väljendajate poole. Saades Petrogradi ja Moskva Nõukogus enamuse, viis partei endaga kaasa proletariaadi põhimassid. Ka enamik armeed tuli proletaarse revolutsiooni poole üle; pealinna läheduses paiknevates väeosades oli bolševikel otsustav jõudude ülekaal. Külas oli lõkkele lõõnud talupoegade stiihiline sõda mõisnike vastu. Ületades kontrrevolutsiooni, samuti kapitulantide ja kõhklejate (Zinovjev, Kamenev) raevuka vastupanu, organiseeris kommunistlik partei tööliste, soldatite ja talupoegade revolutsioonilised jõud võidukaks relvastatud ülestõusuks. Tänu sellele, et bolševike revolutsioonilist programmi toetasid otsustavalt rahvahulgad ja et kontrrevolutsiooniline valitsus oli täielikult isoleeritud, oli see relvastatud ülestõus Petrogradis kõige veretum revolutsioonide ajaloos.

25. oktoobril (7. novembril) 1917. aastal kukutasid Petrogradi töölikud ja soldatid kodanliku Ajutise Valitsuse. Teine Ülevenemaaline Nõukogude Kongress, kes esindas proletaarlaste avangardi ja talurahva kõige revolutsioonilisemat osa, kuulutas, et kogu riigivõim on läinud nõukogude kätte, ning moodustas Tööliste ja Talupoegade Valitsuse eesotsas V. I. Leniniga. Kongress võttis vastu ajaloolise rahu- ja maadekreedi. Rahudekreet avas tee revolutsiooniliseks väljumiseks sõjast, rajas Nõukogude riigi rahuarmastava välispoliitika vankumatud alused. Maadekreedis väljendusid miljonite talupoegade sajandeid kestnud lootused mõisnike maavalduse hävitamisest. Kongressi otsustega Tööliste ja Talupoegade Valitsuse moodustamise kohta pandi alus uuele, Nõukogude riigile.

Petrogradis alanud sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon võitis mõne nädala jooksul põhiliselt kogu maal. Nõukogude võimu võidukäik tunnistas vaieldamatult revolutsiooni tõeliselt rahvalikku iseloomu. Käsikäes vene tööliste ja talupoegadega võtsid revolutsioonist aktiivselt osa kõigi Venemaa rahvaste ja rahvuste töötajad.

Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni võidu tagajärjel kehtestati meie maal töölikklassi diktatuur.

3. Proletariaadi diktatuur, see uus revolutsiooniline võim kindlustus Venemaal töölisklassi ja töötava talurahva hulkade liidu alusel, kusjuures proletariaadil on juhtiv osa. Sotsialistlik revolutsioon purustas vana rahvavastase kodanlik-mõisnikliku riigiaparaadi, lõi uue võimuaparaadi, mis väljendab töörahva elulisi huvisid. Proletariaadi diktatuuri riiklikuks vormiks meie maal said tööliste ja talupoegade saadikute nõukogud, mille sünnitas rahvahulkade revolutsiooniline looming.

Erinevalt kodanlikust demokraatiast, mis on alati olnud ja kõigis kapitalistlikes riikides tegelikult jääb demokraatiaks ekspluataatorliku vähemuse jaoks, kehastab nõukogude võim kõige laialdasemat, kõrgeimat demokraatia vormi — demokraatiat töörahva jaoks, rahva rõhuva enamuse jaoks. Kapitalistlike korporatsioonide, trustide ja sündikaatide, söe-, nafta-, terase-, auto-, keemia-, raudtee- ja teiste kapitalistlike kompaniide võimutsemise tingimustes ei ole ega saa olla tõelist demokraatiat töörahva jaoks. Sotsialistlik revolutsioon, likvideerides kapitali võimu ja muutes tootmisvahendid ühiskondlikuks omandiks, rajas proletaarse demokraatia jaoks majanduslikud eeldused. Revolutsioon tõi rahvahulkadele kõige peamisema vabaduse, vabanemise ekspluateerimisest; see vabadus on kõigi demokraatlike õiguste ja vabaduste alus.

Sotsialistliku revolutsiooni poolt sünnitatud demokraatia tähtsaim eelis seisab selles, et riigivõim ei kuulu ekspluateerijatele, vaid töötajaile. «Me rajasime,» kirjutas Lenin, «nõukoguliku riigitüübi ja alustasime sellega uut ajastut maailma ajaloos, proletariaadi poliitilise võimu ajastut, mis on saanud kodanluse võimu ajastu asemele.» (Teosed, 33. kd., lk. 179.)

Nõukogude demokraatia tingimustes said töölisel ja talupojal kogu maa, maapõuevarade, kõigi vabrikute ja tehaste, söe- ja maagikaevanduste, raudteede, elektrijaamade ja kõigi teiste tootmisvahendite peremeesteks. Ükski kodanliku demokraatia maa ei saa teha midagi selletaolist, sest seal on tootmisvahendid kapitalistidele rahvahulkade ekspluateerimise vahendiks.

Proletaarne demokraatia avaldub töörahva riiklike ja ühiskondlike organisatsioonide aktiivses tegevuses. Ta eitab sellist «demokraatiat», mis annab reaksionäärile «vabaduse» purustada töörahva demokraatlikke organisatsioone, laimata sotsialistlikku korda ja rahvavõimu. «Pro-

letaarne demokraatia,» kirjutas V. I. Lenin, «surub maha ekspluataatoreid, kodanlust — ja sellepärast ta ei silmakirjatse, *ei tööta neile vabadust ja demokraatiat — tööta-jaile aga annab tõelise demokraatia.*» (Teosed, 28. kd., lk. 89.)

Sotsialistlik demokraatia leidis kõige kujukama kehas- tuse rahvusküsimuse lahendamises. Suur Oktoobrirevolutsioon purustas rahvusliku rõhumise ahelad Venemaal, hä- vitas igaveseks rahvusliku ebavõrdsuse ja kindlustas kõigi rahvuste tõelise vendluse, tõstis endised rõhutud rahvad tõeliselt vabade ja tõeliselt üheõiguslike rahvaste seisundisse. Loodi riiklus neile rahvastele, kellel seda va- rem ei olnud, ja taastati nende rahvaste riiklus, kes olid selle kaotanud.

Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon päästis meie maa ohust, et välismaised imperialistlikud kiskjad ta ära tükel- davad ja orjastavad, muutis meie maa vabaks ja iseseis- vaks riigiks. Nõukogude võim tegi lõpu meie maa majan- duslikule sõltuvusele välismaisest kapitalist, natsionalisee- ris kõik välismaistele imperialistidele kuulunud ettevõtted, annulleeris orjastavad laenud, lõpetas kasumite maksmise välismaa kapitalistidele, kes rikastusid Venemaa tööliste ja talupoegade arvel.

Sotsialistliku revolutsiooni võit Venemaal avaldas hiig- laslikku innustavat mõju teiste maade töörahva hulkadele. Kõigis maailma osades tõusis võimas revolutsioonilise ja rahvusliku vabadusliikumise laine.

Kuid tol ajal kommunistlikud parteid Läänes alles tek- kisid, nad ei suutnud veel enda järel viia tööliklassi ena- mikku, luua kindlat liitu tööliklassi ja talurahva vahel ning tagada proletaarse revolutsiooni võitu oma maades. Venemaa Nõukogude Vabariik jäi siis ainukeseks sotsialis- mimaaks, keda ümbritsesid vaenulikud kapitalistlikud riigid.

4. Võtnud võimu enda kätte, asusid Venemaa töölikud ja talupojad bolševike partei juhtimisel rahulikule loo- vale tööle. Kuid revolutsiooniga kukutatud ekspluataatorli- kud klassid alustasid tööliste ja talupoegade võimu vastu kodusõda, püüdes relvajõul taastada oma endist võimu. Nende käsilasteks võitluses tööliste ja talupoegade vastu osutusid menševike ja esseeride väikekodanlikud parteid, kes olid lõplikult veerenud kontrerevolutsiooni leeri.

Nõukogude vabariigi vastu suunatud relvastatud võitluse organiseerija ja innustaja oli rahvusvaheline imperialism. Maailma esimese tööliste ja talupoegade vabariigi tohutu suur revolutsioneeriv mõju tekitas kõigi maade imperialistide hulgas hirmu ja viha. Sotsialistliku revolutsiooni võidus nägid nad ohtu oma parasiitlikule elule, oma tuludele ja kapitalidele, kõigile oma privileegidele. Noort Nõukogude vabariiki lüüa püüdes organiseerisid imperialistid eesotsas Inglismaa, Ameerika Ühendriikide ja Prantsusmaa valitsevate ringkondadega sõjakaibe meie maa vastu. Igast ilmakaarest — põhjast ja lõunast, idast ja läänest — sööstis tema territooriumile interventide ja valgekaartlaste jõugud. Nõukogude Venemaa sattus rinnete tulerõngasse.

Neis rasketes tingimustes kutsusid kommunistlik partei ja Nõukogude valitsus rahva õiglasse, revolutsioonilisse isamaasõtta välismaiste interventide ja sisemaise kontrrevolutsiooni vastu. Vastuseks partei üleskutsele astusid sajad tuhanded töölisel ja talupojad vabatahtlikena Punaarmeele. Kõiki jõude kokku võttes varustasid nälgivad töölisel sõjaväge relvade ja laskemoonaga, talupojad aga toiduainetega. Partei ja komsomol saatsid rindele peaaegu poole oma koosseisust. Tööliste ja talupoegade ridadest kerkisid esile andekad väepealikud, legendaarsed, igavese kuulsusega kangelased. Üle kolme aasta tuli Nõukogude vabariigil tagasi tõrjuda imperialistlike kiskjate ja sisemaise kontrrevolutsiooni ühendatud jõudude pööraseid relvastatud kallaletunge. Ränka puudust ja ennekuulmatuid raskusi elasid nõukogude inimesed tol ajal üle ja said nendest jagu. Suurlinnad said väga vähe toiduaineid, kuude viisi anti töölistele veerand naela leiba päevas. Puudus oli toor- ja kütteenest, seda aga, mis korda läks koguda, ei suutnud sõjas rängalt kannatada saanud raudteetransport kohale toimetada. Enamik ettevõtteid seisis. Kommunistliku partei juhtimisel tegid nõukogude rahvas ja tema Punaarmee kangelaslikkuse imetegusid, ilmutasid ennastalgavat entusiasmi, kõrget ideelisust ja piiritut ustavust sotsialismi suurtele ideaalidele ning päätsid maailma esimese sotsialistliku riigi.

Kõik imperialistide katsed likvideerida «vene läbimurret» ja ära kägistada noort Nõukogude vabariiki pörkasid välismaa tööliklassi otsustavale vastupanule. Välismaise sõjalise interventsiooni ja kodusõja aastail arenes kapita-

listlikes maades liikumine nõukogude rahva toetamiseks, loodi aktsioonikomiteesid, mille loosungiks oli: «Käed eemale Venemaa küljest!» Interventide vägedes kõlasid üha valjemalt kodumaale tagasipöördumise nõudmised, sagesid Nõukogude Venemaa vastu sõdimisest keeldumise juhtumid. Prantsuse meremehed alustasid Mustal merel ülestõusu interventsiooni vastu. Nõukogude vägede pooltel võitlesid rahvusvahelised pataljonid, kelle koosseisu kuulusid hiinlased, ungarlased, poolakad, jugoslaavlased, soomlased ja teised välismaa revolutsionärid. Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni mõjul algas 1918. aasta jaanuaris töölisrevolutsioon Soomes, 1918. aasta novembris revolutsioon Saksamaal, 1919. aasta märtsis toimus proletaarne revolutsioon Ungaris, 1919. aasta aprillis kuulutati nõukogude vabariik välja Baieris. Kõik need revolutsioonilised väljaastumised osutasid tõsist abi Venemaal loodud noorele nõukogude vabariigile. Vene revolutsiooni kaitsmist pidasid kõigi maade töölised oma südameasjaks, oma rahvusvaheliseks kohuseks võitluses kapitalismi vastu. Selles avaldus kujukalt proletaarse internatsionalismi jõud ja mõjukus.

Nõukogude rahva võit interventide ja valgekaartlaste üle kodusõjas tähendas ülemaailmse imperialismi ülisuurt sõjalist ja poliitilist lüüasaamist, demonstreeris noore Nõukogude vabariigi suurt elujõudu ja võitmatust.

Nõukogude rahva võidukas võitlus valgekaartlaste ja interventide vastu kinnitas kujukalt Lenini prohvetlikke sõnu: «Iialgi ei võideta seda rahvast, kelle töölised ja talupojad on oma enamuses mõistnud, ära tundnud ja näinud, et nad kaitsevad omaenda võimu, nõukogude võimu — töörahva võimu, et nad kaitsevad seda üritust, mille võit kindlustab neile ja nende lastele võimaluse kasutada kõiki kultuuri hüvesid, kogu inimtöö loomingut.» (Teosed, 29. kd., lk. 292.)

II. SOTSIALISMI ÜLESEHITAMINE NSV LIIDUS ON OKTOOBRIREVOLUTSIOONI PEAMINE TULEMUS

5. Ajalugu pani Venemaa kangelaslikule töölisklassile ja töötavale talurahvale, kes heitsid endilt imperialismi ikke ning, nagu ütles Lenin, vallutasid oma maa rikastelt vaesetele, maailma esimese sotsialistliku ühiskonna ülesehitamise suure ülesande.

Omamata eeskujusid ja näiteid, kartmata hädasid ja raskusi, sammus nõukogude rahvas julgelt mööda tundmatuid uue elu ajaloolise loomise teid. Ning ta rajas alustpaneva tee kogu inimkonna helgesse tulevikku, näidates kogu maailmale, et konkreetset ajaloolised kogemused sotsialismi ülesehitamisel NSV Liidus sisaldavad mõningaid võiduka sotsialistliku revolutsiooni ning uue, sotsialistliku ühiskonna ehitamise jooni ja seaduspärasusi, mis on ühised kõigile maadele.

Sotsialismi ülesehitamise programmi töötas teaduslikult välja partei ja rahva juht V. I. Lenin. Lenini õpetus sotsialismi võidu võimalusest esialgu vähestel või isegi ühelainsal, üksikul maal moodustas selle programmi teoreetilise vundamendi.

Venemaa sotsialistliku ümberkorraldamise leninlikus plaanis oli ette nähtud tema tehnilise ja majandusliku mahajäämuse likvideerimine, sotsialistliku majanduse, uue ühiskonna kõige eesrindlikuma materiaalse ja tehnilise baasi loomine, maa muutmine võimsaks tööstusriigiks ning elanikkonna kõrge elutaseme tagamine kõigi majandusharude kasvu alusel. Selle plaani tuumaks oli sotsialistliku industrialiseerimise idee, sest ainult rasketööstuse, eriti masinaehituse arendamise alusel oli võimalik reorganiseerida kõik rahvamajandusharud, sealhulgas ka põllumajandus, saavutada riigi majanduslik võimsus, tagada tema kaitsevõime ning ehitada üles sotsialism. Erilise tähtsuse andis V. I. Lenin maa elektrifitseerimisele. Ta ütles: «... kui Venemaa kattub elektrijaamade ja võimsate tehniliste seadmete tiheda võrguga, siis kujuneb meie kommunistlik majanduslik ülesehitustöö eeskujuks tulevasele sotsialistlikule Euroopale ja Aasiale.» (Teosed, 31. kd., lk. 479.)

Sotsialismi ülesehitamise leninliku plaani tähtsaimaks koostisosaks oli mahajäänud, killustatud põllumajanduse sotsialistlik ümberkujundamine võimalikult «lihtsal, kergel ja talurahvale arusaadaval» teel: talurahva vabatahtliku tootmisalase koopereerumise, s. o. kollektiviseerimise teel koos põllumajandusliku tootmise järkjärgulise varustamisega kaasaegse masinatehnikaga.

Lenini plaani kuulusid orgaaniliselt kultuurirevolutsiooni ja kõigi majandus- ning kultuurialade jaoks kõrge kvalifikatsiooniga rohkearvulise spetsialistide kaadri ettevalmistamise ülesanded. Töötajate kõige laiemate hulkade

kaasatõmbamine teaduse, tehnika ja kultuuri juurde ning riigi valitsemisele, ütles Lenin, on sotsialismi ülesehitamise kohustuslik tingimus.

6. Sotsialismi ülesehitamine niisuguses majanduslikult mahajäänud talurahvariigis, nagu oli Venemaa, kukutatud ekspluataatorlike klasside ägeda vastupanu tingimustes, vaenuliku kapitalistliku ümbruskonna olemasolu juures, kes taotles nõukogude võimu kukutamist ning õhutas sel eesmärgil sabotaaži ja kahjurlust, organiseeris kontrrevolutsioonilisi vandenõusid ja kulakute mässe, oli uskumatult raske ülesanne.

Kui praegu räägitakse «pärandist», mis sai nõukogude korrale osaks tsaari-Venemaalt, siis mõeldakse sageli seda väga madalat majandusliku arengu taset, milleni Venemaa oli jõudnud 1913. aastal, s. o. Esimese maailmasõja eelõhtul. Kuid tegelikult ei saanud Nõukogude riik isegi seda viletsat «pärandit». Selle hävitasid või riisusid Saksa-maa, Ameerika Ühendriikide, Inglismaa, Prantsusmaa, Jaapani ja teiste riikide imperialistid, kes tõmbasid Venemaa Esimesse maailmasõtta, pärast sotsialistliku revolutsiooni võitu aga sundisid noorele Nõukogude vabariigile peale kodusõja ja paiskasid tema territooriumile oma interventsiooniarmeed. Intervendid rebisid ja kiskusid tükideks Nõukogude vabariigi territooriumi. «Venemaa päästmise» lipu all varastasid intervendid ja valgekaartlased tema rikkusi, kandsid need laiali ja müüsid maha. Nad laostasid meie maa. Nad unistasid Venemaa jaotamisest ning tema osade oma kolooniateks muutmisest.

Ning kuigi imperialistid said nii sõjaliselt kui ka moraalselt ja poliitiliselt lüüa avalikus rõõvsõjas maailma esimese töörahva sotsialistliku riigi vastu, õnnestus neil tekitada meie maa rahvamajandusele sellist rasket kahju, mis paiskas ta niigi juba mahajäänud majanduse aastakümnete võrra tagasi. 1920. aastal andis meie maa suurtööstus ligi 7 korda vähem toodangut kui 1913. aastal; malmi sulatamine moodustas ainult 2,7 protsenti sõjaeelsest tasemest, tsemendi tootmine 2,4 protsenti, seebi tootmine 7,1 protsenti, puuvillase riide tootmine 4 protsenti. Terasel sulatamine langes sel ajal 200 000 tonnile aastas. Praegu sulatab Nõukogude Liit sellise koguse terast vähem kui kahe päevaga.

Takistades normaalsete sidemete jaluleseadmist NSV Liidu ja teiste maade vahel, organiseerides Nõukogudemaa

majanduslikku blokaadi, kontrrevolutsiooniliste elementide sabotaaži ja rahvavastaseid rünnakuid, lootsid imperialistid sellisel teel sotsialismi ülesehitamist nurja ajada, võtta Nõukogude vabariigilt võimalus näidata otsekohe kogu maailma töötajatele sotsialistliku korra suuri eeliseid kapitalismiga võrreldes. Nad lootsid, et Nõukogudemaa ei tule toime sõja läbi purustatud majanduse taastamisega ega suuda seda siis muidugi ka kiiresti edasi viia.

Nõukogude rahvas võis loota ainult endale, oma jõudele ja vahenditele, et ületada lühikese ajaga majandusliku languse ja kurnatuse ennekuulmatud raskused, vaesus ja nälg ning rajada tee sotsialismile.

Sotsialismi ülesehitamist raskendas ka see, et sel ajal ei olnud tööliklassil veel vajalikku spetsialistide kaadrit, suur osa vanu spetsialiste aga suhtus nõukogude võimuse vaenulikult.

Lõpuks oli vaja murda parteis endas vaenulike voolude ja rühmituste, trotskistide, buhhaarinlaste ja rahvuskallaklaste, äge vastupanu, kes kujutasid endast siseriigis purukslöödud ekspluataatorlike klasside maskeeritud agentuuri. Kõik need parteivastased rühmad astusid välja partei peajoone, NSV Liidus sotsialismi ülesehitamise vastu, külvasid umbusku sotsialismi võidu võimalikkusse meie maal ning sisuliselt vedasid kapitalismi restaureerimise teele. Partei Keskkomitee eesotsas V. I. Leniniga ja pärast tema surma J. V. Staliniga lõi puruks kõik parteivastased rühmitused, koondas partei suureks monoliitseks jõuks, kes kindlalt hädasid ja raskusi ületades juhtis meie maad sotsialismi ülesehitamise leninlikul teel.

7. Kommunistliku partei leninlik peajoon mahajäänud agraarse Venemaa muutmiseks võimsaks tööstusriigiks, sotsialismi kindluseks, sai rahva aktiivse ja igakülgse toetuse osaliseks, mõisnike ja kapitalistide omanduse likvideerimine, peamiste majandusharude koondamine riigi kätte aga andis võimaluse mobiliseerida meie maa sotsialistlikuks ümberkorraldamiseks sellised võimsad reservid, mis on kättesaamatud kapitalistlikele maadele.

Kommunistlik partei kutsus ellu töötajate võimsa loova energia ning suunas selle ühise eesmärgi saavutamisele. Nõukogude inimesed tõid teadlikult ohvreid, piirasid tõsiselt oma materiaalseid ja kultuurilisi vajadusi, teades, et neil ei ole muud võimalust muuta oma kodumaa lühikese ajaga esmaklassilise sotsialistliku tööstuse ja mehhanisee-

ritud sotsialistliku suurpõllumajandusega maaks. Industrialiseerimisega viivitada ei võinud. Väljakujunenud olukord ei andnud ajapikendust. Nõukogude töölised ja talurahvas pidid kõige lühema ajaga lahendama industrialiseerimise ülesande, või Nõukogude riigi, mis oli piiratud kindluse seisukorras, oleks puruks muljunud uus interventsioon, mida valmistasid ette imperialistlikud agressorid.

Esimeste viisaastakute jooksul oli kogu meie maa piirist piirini haaratud sotsialistliku tööstuse hiiglaste ehitamise ja uue tehnika omändamise paatosest. Lühikese ajaga rajati tuhandeid ettevõtteid, terveid tööstusharusid, mida revolutsioonieelne Venemaa ei tundnud. Kerkisid uued linnad ja tööstuskeskused. Tuhandete kilomeetrite ulatuses kulgesid uued raudteed; süttisid uute elektrijaamade tuled; nõukogude inimeste ehitatud söe- ja maagikaevandused, kõrg- ja martäänahjud hakkasid andma sütt ja maaki, malmi ja terast.

Esimeste viie aasta plaanide edukas elluviimine muutis Nõukogudemaa agraarmaast tööstusmaaks: sotsialistlik tööstus võis nüüd toota iga liiki kaasaegseid seadmeid, varustada maad esmaklassilise tehnikaga, anda Nõukogude armeele iga liiki uusimat relvastust. Hiiglasliku maa majanduse ja kultuuri plaanipärase sotsialistliku ümberkujundamise esimesed kogemused maailmas õigustasid endid hiilgavalt. Kodanluse pilked «bolševike majandusliku müüdi» üle, nende lootused sotsialistliku industrialiseerimise läbikukkumisele asendusid hirmuga NSV Liidu kasvava võimsuse ees.

Nõukogude sotsialistliku majandussüsteemi eelised, tema suur elujõud ilmnisid nüüd ebatavalise ereduse ja sügavusega. Nõukogude Liit avaldas oma majanduse tormilise kasvuga kogu maailmale järjest suurenevat mõju. Just sel ajal vappus kapitalistlik maailm sügavaima majanduskriisi raudsetes pihtides, millel oli üldine iseloom ja mis tõukas kapitalistlike maade majanduse täieliku ebatabiilsuse ja laostumise olukorda. Üksnes Ameerika Ühendriikidele maksis 1929.—1933. aasta majanduskriis 300 miljardi dollari ulatuses toodangukadusid. Kriis tõi kaasa kogu kapitalistlikus maailmas tööstustoodangu vähenemise 44 protsendi võrra; kustusid kõrg- ja martäänahjud, jäid seisma vabrikud ja tehased, langesid palgad, kakskümmend viis miljonit töötut hulkus mööda kapitalist-

like linnade tänavaid tööd ja leiba otsides. Vähenesid külvipinnad, laostusid miljonid farmerid. Barbaarselt hävitati, põletati ja uputati merre suurel hulgal toiduaineid, sel ajal kui töötavad inimesed surid nälga. Tulid ilmsiks kõik kapitalismi paised ja pahed ning löid vankuma tema põhilised alustoad.

Ühelt poolt sotsialistliku majanduse edukas ülesehitamine NSV Liidus ning teiselt poolt hävitav majanduskriis kapitalistlikes maades tuletasid paratamatult meelde seda, et kapitalism oli ajalooliselt hukkumisele määratud. Määratsedes klassivihast sotsialismimaa vastu ning kartes Nõukogude Liidu kiiret tööstuslikku arenemist esimese viie aasta plaani eduka täitmise tulemusel, hakkasid rahvusvahelised imperialistlikud ringkonnad, esmajärjekorras ameerika ja inglise monopolistid, aktiivselt toetama ja relvastama Saksa fašismi, nähes fašismis «Euroopa usaldavat valvurit kommunismiohu vastu», nagu ütles üks reaktsiooniline Inglise ajaleht.

8. Kõige raskem ülesanne pärast poliitilise võimu võtmist töölisklassi poolt oli põllumajanduse sotsialistlik ümberkujundamine. See ümberkujundamine toimus üksiktalumajapidamiste koopereerimise ja suurte nõukogude majandite organiseerimise liinis. Tegemist oli põhjaliku pöördega sajanditepikkuses majanduslikus elulaadis, olustikus, talupoegade miljoniliste hulkade teadvuses. Kommunistlik partei ületas kõik talumajapidamiste koopereerimise ülesande lahendamiseiga seotud raskused. Partei veenis talurahvahulki selles, et ainuke tee jõukale ja kultuursele elule on kollektiivse majapidamise tee maaharimise mehhaniseerimise baasil. Äge vastupanu kolhoosiliikumisele kulakute poolt, nende katsed organiseerida Nõukogudevastaseid ülestõuse, arendada verist terrorit kolhoosiaktivistide, partei- ja nõukogude töötajate vastu seadsid Nõukogude riigi vajaduse ette läbi viia kulakluse kui klassi likvideerimine, jätta nad ilma tootmisriistadest ja vahenditest ja anda nende maa ning inventar kolhoosidele.

Kolhoosikord võitis kogu riigis. Nõukogude talurahvas, elanikkonna kõige arvukam osa, asus tagasipöördumatult sotsialismiteele. Kolhoosikorra võit tähendas, et põllumajanduses, riigi majanduse kõige ulatuslikumal alal, kus seniajani domineeris tootmisvahendite eraomandus, kujunes välja ühiskondlik, sotsialistlik omandus, tekkisid uued, sotsialistlikud tootmissuhted. Kogu järgneva arenguga

tõestas kolhoosikord oma üleolekut väikesest, laialipillatud üksiktalumajapidamisest.

Neil aastail, kui toimus laiaulatuslik sotsialistlik pealetung kogu rindel, teostati meie maal edukalt kultuurirevolutsioon. Kogu maa kattus koolide, kultuurhariduslike asutuste ja kõrgemate õppeasutuste laialdase võrguga. Seati sisse üldine kohustuslik algharidus NSV Liidu rahvaste keeltes. Tõusis töötajate üldine kultuuriline tase. Nii siis leidis NSV Liidu ajalooliste kogemuste põhjal kinnituse V. I. Lenini ennustus, kes tähendas, et proletariaadil tarvitseb ainult võtta poliitiline võim ja ta loob vajalikud eeldused kogu rahva kiireks kultuuriliseks tõusuks.

9. Sotsialismi ülesehitamine on meie rahvale Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni peamine tulemus.

Sotsialismi võit kujundas ümber riigi ilme, muutis tema majanduse, tema kultuuri ja elu-olu, viis uute suhete tekkimisele klasside ja rahvuste vahel. Tootmis- ja vahetusvahendite eraomanduse likvideerimine ning ühiskondliku, sotsialistliku omanduse kindlustumine hävitas täielikult inimese ekspluateerimise inimese poolt ning kõrvaldas põhjused, mis seda tekitasid. Esmakordselt mitme aastatuhande jooksul said materiaalsete hüvede tootjad, töötajad, võimaluse töötada mitte parasiitide-ekspluateerijate heaks, vaid enda jaoks, oma sotsialistliku ühiskonna jaoks. Pärast rahvaste enamuse paljusid sajandeid kestnud majanduslikku, sotsiaalset ja rahvuslikku orjastamist ekspluateerijate vähemuse poolt said elu valitsejaks töö ja tööinimesed — töölised, talupojad ja rahvaintelligents.

Nõukogude töölisklass kasvas tublisti arvuliselt, tõusis tema kultuuritase ja tootmistehniline kvalifikatsioon. Klassis, kellel puudusid tootmisvahendid ja kes oli sunnitud müüma oma töökäsi ekspluateerijaile, muutus NSV Liidu töölisklass täiesti uueks klassiks, kes koos kogu rahvaga on tootmisvahendite valdaja ja töötab sotsialistlikes ettevõtetes.

Nõukogude töötav talurahvas lakkas olemast väikeeramanike klass, ta muutus kolhoositalurahvaks, kelle heaolu on rajatud kollektiivsele tööle ja kollektiivsele omandusele.

Kujunes ja kasvas uus, nõukogude intelligents, kes tuli tööliste ja talupoegade hulgast, kes on tihedalt seotud rahvaga, kes sügavalt mõistab rahva põhilisi huve ja teenib ustavalt rahvast.

Ühiskonna klassistruktuuri muutumise tulemusel tugevnes töölisklassi ja talurahva liit, tekkis ajaloos enneolematu rahva moraalne ja poliitiline ühtsus. Esmakordselt ajaloos tekkis uus ühiskond, mis ei ole lõhestatud vaenulikeks klassideks, vaid on ühte liidetud põhihuvide ja eesmärkide ühtsusega. Rahva moraalne ja poliitiline ühtsus sai sotsialistliku ühiskonna arengu suureks edasiviivaks jõuks.

Sotsialistliku ülesehitustöö käigus lahendati tsarismi aegadest pärandatud kõigi NSV Liitu asustavate rahvaste majandusliku ja kultuurilise mahajäämuse likvideerimise ajalooline ülesanne. Rahvad, kes varem olid kõigist õigustest ilma jäetud, kes kapitalismi poolt olid määratud väljasuremisele, ajasid sirgeks selja, virgusid uuele elule. Kodanlikud rahvused kujunesid ümber sotsialistlikeks rahvusteks, kelle vahel tekkis kindel sõprus ja vennalik koostöö. Kõigis liiduvabariikides on loodud kaasaegne tööstus, on tekkinud töölisklassi ja intelligentsi rahvuslik kaader, kujunes uus, vormilt rahvuslik ja sisult sotsialistlik kultuur.

Rahvusküsimuse lahendamine NSV Liidus hävitas lõplikult kolonisaatorite sajanditepikkuse vale «mittetäisväärtuslikest» rahvastest ja tõestas ümberlükkamatult, et iseseisev ajalooline looming ei ole ainult «valitud» rahvuste pärisosa, vaid on jõukohane kõigile rahvastele, olenemata nende nahavärvist, rahvuslikest ja rassilistest erinevustest. On vaja ainult avada lai tegevusväli rahva loominguliste jõudude avaldamiseks, nagu seda tegi NSV Liidus Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon.

Suur Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon on esimene revolutsioon ajaloos, mis andis töötajatele mitte ainult poliitilised ja majanduslikud õigused, vaid ka ainelised hüved. Ta ei piirdunud sellega, et andis vabaduse tööinimestele, töolistele ja talupoegadele, vaid lõi ka tingimused mitte ühe klassi või elanikkonna osa, vaid kõigi linna ja maa töötajate elutaseme kindlaks tõusuks.

Sotsialismi võit tõi kaasa rahvahulkade ainelise heaolu pideva tõusu. Kadusid tööpuudus ja töötajate hirm homse päeva ees. Sotsialistlik riik mitte ainult ei deklareerinud, vaid ka viis ellu kodanike reaalse õiguse tööle, haridusele, puhkusele, ainelisele kindlustatusele vanaduses. Sotsialistlik kord vabastas naise, tagas talle täieliku võrdõigussikkuse poliitilises ja ühiskondlikus elus, avas talle laial-

dased võimalused aktiivseks osavõtuks ühiskondlikust tööst ja noore põlvkonna kasvatamisest, ta tõstis peale selle veel kõrgele naise kui ema väärikuse. Ta tõi põhjalikud muudatused noorsoo olukorda, avas kõigist rahvustest noorte ees avara tee teadmiste omandamiseks, tööalase kvalifikatsiooni omandamiseks, loominguliseks tööks, julgeteks unistusteks ja kangelastegudeks.

Kodanluse ideoloogid hellitasid lootust, et sotsialismi ülesehitamine ebaõnnestub inimese «igivana» loomuse tõttu, kes olevat oma olemuselt individualist, kollektiivsete eluvormide vastane. Kodanlus ja tema filosoofid eitasid uue, ekspluateerimisest vabade inimeste koostööle ja vastastikusele abistamisele rajaneva sotsialistliku moraali loomise võimalikkust. Reaalne tegelikkus lükkas need vana korra kaitsjate pahatahtlikud väljamõeldised ümber. Teostades grandioosse pöörde inimeste ühiskondlikus olemises, kuutsus sotsialistlik revolutsioon seaduspäraselt esile sügavamad muudatused ka inimeste teadvuses, moraalis, nende suhtumises ühiskonda ja üksteisesse.

Nõukogude inimese uue vaimse palge tähtsaimaks avalduseks on nõukogude patriotism, sotsialistlik suhtumine töösse ja ühiskondlikku omandisse. Uus suhtumine töösse ja ühiskonda kutsus ellu sellise vanas maailmas tundmatu nähtuse, nagu seda on sotsialistlik võistlus, mis seab oma eesmärgiks ühiskonna rikkuse suurendamise, tööviljakuse tõstmise. Sotsialistliku võistluse tekkimine tähistab suurimat pööret inimkonna ajaloos: töö, millele inimesed aastatuhandete jooksul vaatasid kui raskele ja häbistavale koormale, on saanud auasjaks, mis tõestab inimese väärikust.

Rahuliku sotsialistliku ülesehitustöö NSV Liidus katkestas peaaegu kogu okupeeritud Euroopa sõjalisele potentiaalile tugineva imperialistliku fašistliku Saksamaa reetlik sõjaline kallaletung. Sõda tõi meie rahvale loendamatuid viletsusi, kuid samal ajal tõestas ta NSV Liidus loodud uue, sotsialistliku ühiskonna vastupidavust ja võitmatust, uue, sotsialismi poolt sünnitatud ja kommunistliku partei poolt kasvatatud inimese vääramatut vaimujõudu.

III. NÕUKOGUDE RAHVA KANGELASTEGU SUURES ISAMAASÕJAS

10. Teise maailmasõja päästis valla Saksa fašism, kuid ta oli vaid ülemaailmse imperialismi kõige metsikum ja röövellikum väesalk; ülemaailmne imperialism kui ühiskondlik süsteem kannab tervikuna vastutust kümnete miljonite inimeste hukkumise eest sõjas, sadade miljonite töötajate loendamatute kannatuste, nende pisarate ja vere eest, paljude põlvkondade tööga loodud määratu suurte materiaalsete ja kultuuriliste väärtuste hävitamise eest.

Just Ameerika Ühendriikide, Inglismaa ja Prantsusmaa imperialistid, hoolimata oma rahvaste rahvuslikest huvidest, kulutasid miljardeid dollareid selleks, et abistada saksa monopolistidel turgutada hitlerismi, relvastada fašistlikke röövjõuke. Just nemad ergutasid hitlerlikke agressoreid pretendeerima Austriale ja Tšehhoslovakkiale, tõukasid neid ikka lähemale Nõukogude piiridele, lükates tagasi kõik Nõukogude Liidu ettepanekud fašistlikele valitajatele ühise vastulöögi andmiseks.

Isegi siis, kui selgus, et hitlerlikud hordid kujutavad endast surmaohtu kõigi rahvaste vabadusele ja sõltumatusele, kuna veel enne Nõukogude Liidule kallaletungimist oli hitlerlik Saksamaa orjastanud 11 Euroopa riiki, sealhulgas Prantsusmaa, kelle armeed peeti omal ajal tugevaimaks Euroopas, kui täieliku purustamise oht rippus Inglismaa kohal, isegi siis ei jätnud imperialistid lootust parandada oma olukorda Nõukogude Liidule teostatava kallaletungi arvel.

Ameerika Ühendriikide, Inglismaa ja Prantsusmaa imperialistid arvestasid, et hävitust toovas sõjas nende saksa konkurente nõrgestatakse, Nõukogude Liit kas hävitatakse või lastakse verest tühjaks joosta ning nemad dikteerivad rahutingimused nii võitjale kui ka võidetule. Tegelikult aga kujunes asi teisiti.

Suur Isamaasõda näitas meie partei suurt ettenägelikkust, kes õigeaegselt oli võtnud suuna meie maa sotsialistliku ümberkujundamise tempo kiirendamisele. Nimitänu sellele, et partei juhtimisel oli ennenägematult lühikese aja jooksul teostatud meie maa industrialiseerimine, põllumajanduse kollektiviseerimine ja kultuurirevolutsioon, osutus Nõukogude Liit võimeliseks vastu pidama fašistliku Saksamaa ja tema liitlaste survele. Järgnedes

partei üleskutsele tõusis nõukogude rahvas Suurde Isamaasõtta ning oma kangelasliku võitlusega kummutas kõik hitlerlike vallutajate ja nende innustajate kavad ja arvestused.

Isamaasõda oli kõige raskem ja julmem kõigist sõdadest, mida meie kodumaa on kunagi üle elanud. Eriti karmid katsumused said nõukogude rahvale osaks sõja algul, kui hambunirelvastatud, kahe aasta sõjakogemusi omav ning peaaegu kogu Euroopa majandusele tuginev hitlerlik armee koos oma liitlastega äkki meie maale kallale tungis ning ajutisi eeliseid kasutades sundis meie vägesid pidama raskeid taandumislahinguid. Vaenlase armeed tungisid meie maa eluliselt tähtsate keskuste juurde. Meie kodumaa kohal rippus surmaoht. Ent rasked katsumused ei murdnud Nõukogude relvastatud jõudude võitlusvaimu, ei kõigutanud meie rahva vastupidavusvõimet ning tema piiritut usku oma õige ürituse võidusse. Rahva jõupingutustega ja leninliku partei juhtimisel muudeti meie maa ühtseks sõjaleeriks. Vaenlase tagalas arenes nõukogude patriootide võimas partisaniliikumine.

Juba esimestes ägedates lahingutes kukutasid Nõukogude väed läbi hitlerliku «välksõja» plaani ja tekitasid fašistlikele armeedele raskeid kaotusi. Hitlerlike vägede purustamine Moskva all 1941. aasta detsembris oli fašistlike armeede esimeseks suuremaks lüüasaamiseks Teises maailmasõjas. Aasta hiljem, suures Stalingradi lahingu tules nägi inimkond fašismi üle võidu saavutamise koidu algust. Kõigi maade rahvad, kes olid hitlerlaste poolt orjastatud või seisid orjastamisohu ees, panid suuri lootusi nõukogude rahva ja tema relvastatud jõudude kangelaslikele võitlusele. Nad nägid Nõukogude Liidus seda otsustavat jõudu, kes on võimeline peatama ja purustama fašistlikud röövjõugud, vabastama inimkonna pruunist katkust ning päästma maailma tsivilisatsiooni.

Ameerika Ühendriigid ja Inglismaa sõlmisid meie maaga sõjas Saksamaa vastu ühise tegutsemise kokkulepped. Eelkõige kohustusid nad veel 1942. aastal avama Saksa fašistlike vägede vastu Lääne-Euroopas teise rinde. Kui need kohustused oleksid täidetud, siis oleks sõda lõppenud tunduvalt kiiremini, oleks säilitatud miljonite elu ning määratu suuri materiaalseid ja kultuurilisi väärtusi. Ent vastupidiselt Nõukogude Liidu eeskujule, kes kõige raskemates tingimustes tegi kõik, mis oli tema võimuses, et

kergendada liitlaste tegevust ja kiirendada võidu saamist, viivitasid Ameerika Ühendriikide ja Inglismaa valitsus igasuguseil ettekäändeil teise rinde loomisega. Nõukogude rahvas, tema relvastatud jõud, tema partisanid, kes tegutsesid vaenlase tagalas, kandsid oma õlgadel hitlerlike röövjõukude vastu peetava võitluse pearaskust.

Oma mastaabilt ennenägematutes lahingutes, mis hargnesid Barentsi merest Musta mereni, kurnas Nõukogude armee vaenlast ning pärast lahinguid Belgorodi ja Kurski all 1943. aasta suvel ajas fašistliku armee meie territooriumilt läände, hävitades vaenlase elavjõudu ja tehnikat võimsate hoopidega.

Kui sai selgeks, et Nõukogude armee on ka üksipäini võimeline purustama fašistliku Saksamaa ja tooma vabaduse Euroopa orjastatud rahvastele, maandasid Ameerika Ühendriigid ja Inglismaa oma väed 1944. aasta juunis Prantsusmaal. Ent ka pärast seda olid ameerika ja inglise imperialistid rohkem mures mitte pealetungimise pärast Saksamaale läänest, vaid Balkanile tungimise pärast, kus Jugoslaavia ja teiste Balkani maade rahvad pidasid Nõukogude relvastatud jõudude võitudele tuginedes edukat võitlust fašistide ja nende käsilaste vastu. Meie liitlaste seesugune taktika tõi kaasa selle, et Saksa väejuhatatus suutis — võtmata vägesid Nõukogude rindelt — 1944. aasta detsembri lõpul võrdlemisi nõrkade jõudude abil läbi murda Inglise—Ameerika rinde Ardennide piirkonnas ning panna nende väed purustamisohu ette. Sel ajal pöördus Inglismaa peaminister W. Churchill äreva läkitusega Nõukogude valitsuse juhi J. V. Stalini poole, milles palus Inglise—Ameerika vägede raske olukorra kergendamiseks ette võtta uue pealetungi Nõukogude—Saksa rindel.

Vaatamata sellele, et Nõukogude armee oli alles lõpule viinud suure talvise pealetungi ning rindel oli äärmiselt ebasobiv ilmastik, teatas J. V. Stalin kohe järgmisel päeval, 7. jaanuaril 1945. a., et pidades silmas liitlaste olukorda läänerindel, on Kõrgema Ülemjuhatuse Peakorter otsustanud kiirendatud korras lõpule viia ettevalmistustööd ning arvestamata ilmastikuolusid alustada ulatuslikke pealetungioperatsioone sakslaste vastu kogu keskrinde ulatuses mitte hiljem kui jaanuari teisel poolel. Juba nädala pärast arendasid Nõukogude väed pealetungi Karpaatidest Balti mereni ning sundisid Saksa väejuhatust võtma osa

oma vägesid läänerindelt, et päästa oma idarinnet purukslöömisest.

23. veebruaril 1945. aastal kirjutas W. Churchill J. V. Stalinile: «Punaarmee pühitseb oma kahekümne seitsmendat aastapäeva triumfiga, mis on esile kutsunud tema liitlaste piiritu vaimustuse ja on otsustanud saksa militarismi saatuse. Tulevased põlvkonnad tunnustavad oma tänuvõlga Punaarmee ees niisama tingimusteta, nagu seda teeme meie, kes me oleme elanud selleni, et olla nende suurepärase võitute tunnistajateks.»

Ameerika ja Inglise sõdurid ning nende maade rahvad jälgisid vaimustatult Nõukogude armee viimast otsustavat pealetungi, kes koostöös Ameerika Ühendriikide ja Inglise vägede tegevusega sundis fašistliku Saksamaa tingimusteta kapituleeruma. Liitlaste ühiste jõupingutustega purustati varsti pärast seda ka imperialistliku Jaapani relvastatud jõud.

Määratu suure panuse võidu saavutamiseks imperialistliku Jaapani üle andis kangelaslik hiina rahvas, kes paljude aastate jooksul võitles temale kallaletunginud jaapani agressorite vastu. Andes 1945. aasta augustis purustava löögi imperialistliku Jaapani eliitvägedele, mis olid koondatud Kirde-Hiinasse, täitsid Nõukogude Liidu relvastatud jõud oma internatsionaalse kohuse ning kinnitasid verega nõukogude ja hiina rahva vahelist kindlat, vennalikku liitu.

11. Ennenägematu kangelasteo sooritasid Suure Isamaasõja aastail nõukogude töölised, kolhoosnikud ja intelligents. Sõjaaja keerulistes ja rasketes tingimustes tegid nad ära gigantse töö rahvamajanduse ümberkorraldamiseks sõja aja nõuetele, tööstusettevõtete evakueerimisel rindelähedastest piirkondadest kaugele tagalasse, tankide, lennukite, kahurite, miinipildujate ja teiste relvaliikide massilise tootmise organiseerimisel, rinde varustamisel laskemoona ja muu varustusega.

Isamaasõja aastail näitas nõukogude rahvas end tõeliselt kangelasliku rahvana. Meie maa töötajad olid haaratud ühtsest püüdest: «Kõik rinde heaks, kõik võidu heaks!»

Gigantses sõjalises kokkupõrkes fašistliku agressiooni jõududega võitis Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni poolt loodud nõukogude ühiskondlik ja riiklik kord, võitis maailma kõige eesrindlikum ideoloogia, sotsialistlik ideoloogia. Sõja aastail ilmnes uuesti eredalt nõukogude

korra üleolek kapitalistlikust korrast. Sotsialistlik majandussüsteem, nõukogude ühiskonna moraalne ja poliitiline ühtsus, mille aluseks on töölisklassi ja talurahva vankumatu liit, NSV Liidu rahvaste sõprus, — kõik need andsid Nõukogude Liidule kaljukindlad jõuallikad.

Fašistliku Saksamaa ja imperialistliku Jaapani üle saavutatud võidu innustajaks ja organiseerijaks oli Nõukogude Liidu Kommunistlik Partei. Partei saatis rindele miljoneid oma parimaid poegi. Sõjaväelise kohuse ennast-salgava täitmisega innustasid nad nõukogude sõjamehi, olid rindeväeosade ja -koondiste hingeiks. Kommunistide autoriteet tõusis erakordselt. Nõukogude armee sõjamehed pidasid suureks auks minna lahingusse partei liikmena. Vaatamata suurtele kaotustele rindel kasvasid partei read sõja ajal 1 miljoni 600 000 inimese võrra.

Kogu sõja jooksul selgitas partei sõja õiglast iseloomu ja õilsaid eesmärke, ühendas ja suunas kogu rahva jõupingutusi. Nõukogude rahvas väljus sõjast võitjana tänu Kommunistliku Partei ja tema Keskkomitee juhtimisele.

12. Inimkond ei unusta kunagi nõukogude rahva ja tema relvastatud jõudude suurt sõjalist ja tööalast kangelastegu Isamaasõjas, fašismi vastu peetud sõjas. Nõukogude relvastatud jõud täitsid auga oma vabastusliku missiooni, päästes paljude maade rahvad fašistlikust orjusest, Nõukogude vägede võidukas pealetung liitus hitlerliku Saksamaa poolt okupeeritud riikide rahvaste ulatusliku rahvusliku vabadusliikumisega. Koos Nõukogude vägedega pidasid visa võitlust saksa fašistlike vallutajate vastu Tšehhoslovakkia ja Poola korpused, Jugoslaavia ja Albaania partisaniväed, aga edaspidi ka Rumeenia ja Bulgaaria diviisid. Nende lahingusõprus on ühendatud ühises võitluses üheskoos valatud verega. Tähelepanuvääriva panuse fašistliku Saksamaa purustamise üritusse andsid Prantsusmaa, Inglismaa, Ameerika Ühendriikide ja teiste Hitleri-vastase koalitsiooni maade rahvad.

Suure Isamaasõja võidukas lõpp tähistas imperialistide poolt meie kodumaa vastu ette võetud teise sõjalise kallale tungi täielikku kokkuvarisemist; see avaldas sügavat mõju ajaloo edasisele arenemisele; oma tagajärgede poolest ei oma see võit võrdset kõigi minevikus toimunud vabastõudade hulgas. Saksa fašismi ja Jaapani imperialismi purustamise tulemusel kasvas mõõtnatult Nõukogude Liidu

autoriteet ning tema osa rahvusvaheliste probleemide lahendamisel.

Hitlerlikke okupante toetanud reaktsiooniliste jõudude purustamine lõi tingimused rahvademokraatliku korra kehtestamiseks reas maades, avaldas võimsat mõju koloniaalmaade rahvaste rahvusliku vabadusvõitluse arenemisele. Lõppkokkuvõttes kasvasid ja tugevnesid tunduvalt sotsialismi ja demokraatia jõud ning ahenesid ja nõrgenesid imperialismi ja reaktsiooni positsioonid.

13. Purustanud fašistlikud agressorid, säilitanud oma vabaduse ja sõltumatuse, sai nõukogude rahvas võimale asuda taas kommunistlikule ülesehitustööle. Saksa okupandid tekitasid NSV Liidu rahvamajandusele tohutut kahju. Purustati 1710 linna, üle 70 000 küla ja asula, lasti õhku ja põletati ligi 32 000 tööstusettevõtet, löödi rivist välja metallurgiatehased, mis enne sõda tootsid ligi 60% terasest, kaevandused, mis andsid üle 60% meie maa söetoodangust. Määratu suurt kahju kandis põllumajandus. Röövvalutajad purustasid ja rüüstasid 98 000 kolhoosi, 1876 sovhoosi ja 2890 masina-traktorijaama. Üldised materiaalsed kahjud üksnes otsesest varanduse hävitamisest moodustasid määratu suure summa — 679 miljardit rubla. Ent kõige suuremaks ohvriks Suures Isamaasõjas oli miljonite nõukogude inimeste hukkumine.

Kandes selliseid suuri kaotusi, mida tuli kanda nõukogude ühiskonnal, oleks iga, ka kõige suurem kodanlik riik paisatud kaugele tagasi ning ta oleks paratamatult langenud teiste imperialistlike riikide orjusse. Imperialismi poliitikud ja ideoloogid Ameerika Ühendriikides ja Lääne-Euroopa riikides arvestasid, et nii juhtub ka Nõukogude Liiduga. Kuid need arvestused kukkusid läbi.

Imperialistliku reaktsiooni kõigi salasepitsuste kiuste, hoolimata tema katsetest paisata meie sotsialistlik riik oma majanduslikus arengus tagasi, tugevdasid NSV Liidu töötajad uue ühiskondliku korra võitu, tagasid tema edasise kindlustumise ja arenemise, löid tingimused edukaks edasiliikumiseks kommunismi poole.

IV. SÕJAJÄRGSE SOTSIALISTLIKU ÜLESEHITUSTÖÖ TULEMUSED JA NÕUKOGUDE RAHVA ÜLESANDED VÕITLUSES KOMMUNISMI EEST

14. Nii nagu meie maa sotsialistlik ühiskonna- ja riigikord demonstreeris rasketel sõja-aastatel oma ammendamatu võimalusi ning oma otsustavat üleolekut kapitalismist sõjamajanduse organiseerimises ja ressurside mobiliseerimises võidu saavutamiseks, samuti andis ta sõjajärgsetel aastatel meie kodumaale võimaluse kiiresti ravida rasked sõjahaavad, taastada kõik rahvamajandusharud ja arendada neid kindlalt edasi.

Lühikese aja jooksul taastati nõukogude inimeste kätega ja nende suure energiaga Venemaa Föderatsiooni, Ukraina, Valgevenemaa, Leedu, Läti, Eesti ja Moldavia tehased ja vabrikud, elektrijaamad ja kaevandused, kolhoosid, masinatraktorijaamad ja sovhoosid, mis vaenlased olid purustanud. Rusudest ja tuhest kerkisid tööstushiiglased — «Zaporožstal», Kramatorski Masinaehitustehas, Stalingradi Traktoritehas ja Harkovi Traktoritehas; uuesti löid särama viisaastakute ühe esimese suurehituse, Dnepri hüdroelektrijaama tuled. Kerkisid, kasvasid ja said kaunimaks kui enne kangelaslinnad Leningrad ja Stalingrad, Sevastopol ja Odessa. Samaaegselt kerkisid ja astusid tegevusse uued tehased, võimsad elektrijaamad ja kaevandused, kerkisid uued kaasaegsed linnad ja töölisasulad.

Edukalt elluviidud neljas ja viies viie aasta plaan võimaldasid Nõukogude Liidul tohutult ületada sõjaeelse tootmistaseme. Esimese kümne aasta möödumisel pärast sõda, 1956. aastal, valmistati meie maal tööstustoodangut 3,5 korda rohkem kui 1940. aastal. Tööstustoodangu üldmaht 1957. aastal ületab 1913. aasta taseme 33-kordselt. Sealjuures on tootmisvahendite tootmine suurenenud 1913. aastaga võrreldes 74-kordselt. Eriti kiires tempos areneb Nõukogude masinaehitus- ja metallitöötlemistööstus, mille toodangumaht kasvab tänavu 1913. aastaga võrreldes 200-kordseks.

Rasketööstuse kiire eelisarendamise tulemusena moodustas tootmisvahendite tootmise osatähtsus tööstustoodangu üldmahus 1956. aastal üle 70 protsendi 1913. aasta 33 protsendi asemel. Sel alusel loodi samaaegselt võimalused rahvatarbeesemete tootmise arendamiseks. Võrreldes 1913. aastaga suureneb meil tarbeesemete tootmise maht 1957.

aastal 13-kordseks. Sealjuures laieneb tarbeesemete sortiment ja paraneb nende kvaliteet. Tuginedes oma maa industriaalsele ja tehnilisele võimsusele kasutab nõukogude rahvas iga aastaga üha täielikumalt ja paremini oma loendamatu majanduslikke reserve ja loodusvarasid.

Põhjalikult on muutunud ka meie põllumajandus. Enne kollektiviseerimist NSV Liidus olnud 25 miljoni väikese talumajapidamise asemel on meil praegu suured kollektiivmajandid, mis on varustatud eesrindliku tehnikaga. 1957. aasta algul oli NSV Liidu põllumajanduses 1 577 000 traktorit (15-hobujõulises arvestuses), 385 000 teraviljakombaini, 631 000 veoautot ja miljoneid teisi põllutöömehi. Sotsialistlikud ümberkujundused on võimaldanud põllumajandusel tunduvalt suurendada põllumajandusliku tootmise mahtu, kusjuures põllumajanduses tegelevate inimeste arv on vähenenud. Kõigi kultuuride külvipind on 1913. aastaga võrreldes suurenenud rohkem kui poolteisekordselt, sealhulgas nisu külvipind peaaegu kahekordselt, tehniliste kultuuride külvipind 2,7-kordselt ning puuvilla ja suhkrupeedi kasvupind kolmekordselt. Laienenud on mitte üksnes külvipind, vaid tõusnud on ka maaviljeluse kultuur ja põldude saagikus.

Suure panuse meie maa tehnilisse progressi on andnud nõukogude teadus. Nõukogude teadlased on näidanud oma oskust lahendada kõige keerulisemaid teaduslik-tehnilisi ülesandeid lühima ajaga. Nõukogude teadlaste väljapaistvad saavutused matemaatika, mehaanika, füüsika, keemia ja elektroonika valdkonnas on võimaldanud edukalt lahendada keerukaid probleeme energiaenergeetika, masinaehituse, metallurgia, raadiotehnika, automaatika ja telemehaanika arendamises, juurutada tootmises uusimat tehnikat, töötada välja suure efektiivsusega tehnoloogilisi protsesse.

1954. aastast töötab Nõukogude Liidus maailma esimene aatomielektrejaam ja praegu ehitatakse uusi aatomielektrejaamu. Ehitatud on maailmas kõige võimsam elementaarosakeste kiirendaja — sünkrofasotron. Nõukogude teaduse ja tehnika suursaavutuseks on kontinentidevaheliste ballistiliste rakettide ja nende õhkusuunamisvahendite loomine.

Tänu nõukogude inimeste kangelaslikule tööle rahva võitlusavangardi kommunistliku partei juhtimisel, on meie maa saanud üheks majanduslikult kõige võimsamaks suurriigiks. Maailma tööstustoodangus on Nõukogude Liidu osa tõusnud 2—3 protsendilt 1917. aastal umbes ühe viien-

dikuni praegusel ajal. Tööstustoodangu mahult on NSV Liit jõudnud esikohale Euroopas ja teisele kohale maailmas.

NSV Liidu ja teiste sotsialistlike maade kogemused tõestavad, et sotsialismi tingimustes, mis on vaba kapitalismi paistetest ja hädadest, areneb tootmine palju kiiremini kui kapitalismi tingimustes. Tänu sotsialistliku süsteemi eelistele jõuab Nõukogude Liit kiiresti järele kõige arenenumatele kapitalistlikele maadele toodangu hulgalta iga elaniku kohta. Kui 1913. aastal tuli meie maal tööstustoodangut iga elaniku kohta 13—14 korda vähem kui Ameerika Ühendriikides ja 1937. aastal 6,5 korda vähem, siis praegu on see kõigest 2,6 korda vähem kui Ameerika Ühendriikides. Seega on meie maa mahajäämus Ameerika Ühendriikidest tööstustoodangu valmistamises iga elaniku kohta vähenenud nõukogude võimu aastatel viiekordselt. Selles leiab kinnitust Lenini sügav ettenägelikkus, kes ütles, et meie «saavutamegi seda, et jõuame teistele riikidele järele niisuguse kiirusega, millest nemad pole unistanudki». (Teosed, 33. kd., lk. 357.)

15. Sotsialism andis kõige suurema avaruse meie rahva ainelise elujärje ja kultuuritaseme pidevaks tõusuks. Kõigi kategooriate töötajate heaolu edasine paranemine on nõukogude ühiskonna sõjajärgse arengu tähtsaim tulemus.

Nii nagu sõjaeelsetelgi aastatel, ei ole Nõukogude Liidus praegu tööpuudust. Tänavu moodustab tööliste ja teenistujate keskmine arv NSV Liidu rahvamajanduses rohkem kui 52,5 miljonit inimest, olles seega üle nelja korra suurem kui 1913. aastal. Juba sotsialismi ülesehitamise tulemusena tegi Nõukogude Liit lõpu tööliste ja talupoegade põhimasjade rängale viletsusele, mis valitses tsaari-Venemaal.

Teisele maailmasõjale eelnenud ja sõjajärgsetel aastatel on tööliste ja teenistujate reaalpalk pidevalt tõusnud. Töötajate aineiline kindlustatus, arvestades tasuta kooliõpetust ja tasuta arstiabi, pensione, abirahasid ning muid väljamakse ja soodustusi riigi arvel, samuti tööpäeva lühendamist, ületab praegu 1913. aasta taseme mitmekordselt. Ühtlasi on revolutsioonieelse ajaga võrreldamatult tõusnud ka töötavate talupoegade reaalsissetulekud.

Viimastel aastatel on tõstetud madalalpalgaliste tööliste ja teenistujate töötasu, on tunduvalt suurendatud töötajate vanadus- ja invaliidsuspensiooni määrasid, on pikendatud rasedus- ja sünnituspuhkust, on kaotatud õppemaks kõrge-

mates õppeasutustes ja keskkoolides. Rahva tarbimise maht on kõikjal suurenenud. Nõukogude inimesed on hakanud paremini toituma, paremini riietuma ja kultuursemalt elama.

Sotsialistlik revolutsioon likvideeris varakate klasside monopoli hariduse omandamisele. Kaugesse minevikku on jäänud tööinimeste pimedus ja harimatus. Meie maal on loodud kõik vajalikud tingimused lastele ja noortele hariduse andmiseks kesk- ja kõrgemates õppeasutustes. Praegu on meil õppimise kõigist liikidest hõlmatud üle 50 miljoni inimese. Kõrgemates õppeasutustes ja tehnikumides õpib üle 4 miljoni üliõpilase 1913. aasta 182 000 asemel.

Sõjajärgseil aastail on pidevalt rohkenenud nõukogude ühiskonna vaimsed varad. Tõusu ja õitsengu teed sammuvad kirjandus ja kunst, peegeldades nõukogude inimese, kommunismiehitaja rikast vaimset palet, tema kõrget idealisust ja humanismi, ning etendades tähtsat osa töötajate kommunistlikus kasvatamises.

Mõõtmatult on suurenenud tööliste ja talupoegade tootmisalased, teaduslik-tehnilised ja praktilised kogemused. Meie maa rahvamajanduses töötab praegu üle 6 miljoni kõrgema ja kesk-eriharidusega spetsialisti, kuna 1913. aastal oli neid spetsialiste alla 200 000. Kõrgemates õppeasutustes ja teaduslikes asutustes tegeleb praegu 240 000 teaduslikku töötajat, peaaegu 24 korda rohkem, kui neid oli tsaari ajal.

Ainuüksi 1957. aastal sai meie maa üle 770 000 kõrgema ja kesk-eriharidusega spetsialisti. Kõrgema haridusega spetsialistide ettevalmistamine on revolutsioonieelse perioodiga võrreldes suurenenud 21-kordseks. Kaadri ettevalmistamise niisugust kasvutempot ei tunne ükski kapitalistlik maa. Seda asjaolu tunnustavad isegi Nõukogude Liitu pahatahtlikult suhtujad. Arvuka ja kvalifitseeritud teadusliku ja tehnilise kaadri olemasolu võimaldab meil lahendada teaduse ja tehnika kõige keerulisemaid probleeme palju kiiremas tempos, kui seda teevad kõige rikkamad kapitalistlikud maad.

Põhjalikult on paranenud elanikkonna meditsiiniline teenindamine. Enne revolutsiooni oli Venemaal iga 10 000 elaniku kohta üks arst, praegu on NSV Liidus see arv juba 17 (suurem kui Ameerika Ühendriikides); haiglavoodeid oli iga 10 000 elaniku kohta 13, kuna praegu on neid 70. Elanikkond saab arstiabi tasuta. Haiguse korral antakse töölistele ja teenistujatele toetust.

Laiade rahvahulkade elutaseme tõusu ja nõukogude ter-
vishoiusüsteemi viljaka tegevuse tulemusena on järsult
paranenud elanikkonna tervis ja vähenenud suremus. Kui
suremus tsaari-Venemaal ületas rohkem kui kahekordselt
suremuse Ameerika Ühendriikides ja Inglismaal ning pool-
teisekordselt suremuse Prantsusmaal, siis praegu on sure-
mus NSV Liidus tunduvalt madalam ja rahvastiku iive kõr-
gem kui nendes maades. Elanike keskmine eluiga NSV
Liidus on tunduvalt suurenenud revolutsioonielse ajaga
võrreldes.

Meie linnad ja külad heakorrastuvad. Hoolimata Esi-
mese maailmasõja, kodusõja ja eriti Teise maailmasõja
tekitatud tohututest purustustest suurenes elamufond lin-
nades 1956. aastaks 3,7-kordseks 1913. aastaga võrreldes.
Sealjuures on korteriüüri osatähtsus töötajate kuludes
vähenenud viiekordselt ja rohkemgi võrreldes perioodiga
enne 1917. aastat. Kui töölisel revolutsioonielisel Vene-
maal, samuti nagu praegu kapitalistlikes maades, korteri-
üüriks kulutasid oma palgast ühe viiendiku kuni ühe kol-
mandiku, siis NSV Liidus moodustavad need kulutused
praegu keskmiselt umbes ühe kahekümnendiku töölispere-
konna eelarvest.

Nõukogude riik kulutab tohutuid summasid mitmesu-
guste abirahade, pensionide ja stipendiumide maksmiseks,
tasuta sanatooriumi- ja puhkekodutuusikuteks, tasuta
kooliõpetuseks kõigis õppeasutustes, tasuta meditsiinili-
seks teenindamiseks jne. Ainuüksi 1956. aastal moodustas
nende väljamaksude ja soodustuste kogusumma 169 mil-
jardit rubla. 1957. aastal suurenevad väljamaksud ja soo-
dustused elanikkonnale vähemalt 192 miljardi rublani.

Rahvamajanduse tormilises arengus, nõukogude rahva
ainelise heaolu ja kultuuritaseme pidevas tõusus ilmneb
sotsialismi määratu suur jõud, tema üleolek kapitalismist.
Meie maal kasvab rahvatulu tunduvalt kiiremini kui kapi-
talistlikes maades, ta jaotatakse tervenisti töötajate huvi-
des, kusjuures kolm neljandikku rahvatulust läheb elanike
isiklikule tarbimisele, samal ajal kui kapitalistlikes maades
omastavad ekspluataatorlikud klassid üle poole rahva-
tulust.

NSV Liidus ei ole majanduslikult mahajäänud ja poliit-
tiliselt õigusteta rahvuslikke «ääremaid», nagu see oli
tsaari-Venemaal, vaid eksisteerivad võrdõiguslikud liidu-
ja autonoomsed vabariigid, rahvusoblastid, -ringkonnad

ja -rajoonid. Neil on arenenud tööstus ja kollektiivne sotsialistlik suurpõllumajandus. Ennenägemata muutusi on toimunud endiste rõhutud rahvaste kultuuri valdkonnas. Nad on kõrgele tõstnud oma kultuuri, ja isegi need rahvad, kellel minevikus ei olnud oma kirjavara, võtavad nüüd osa teaduse ja tehnika arendamisest, on loonud oma rikka, vormilt rahvusliku ja sisult sotsialistliku kunsti ja kirjanduse.

Rõhumise ning klassi- ja rahvusliku ikke kõigi ja igasuguste vormide hävitamine on sotsialismi suurimaid saavutusi. Kõigil nõukogude inimestel, olenemata soost ja rahvusest, on võrdsed ühiskondlikud ja isiklikud õigused ning kodanikukohustused.

16. Sotsialism on kommunistliku ühiskonna esimene aste, ühiskonna, mille ülesehitamine on töölisklassi ja kõigi töötajate võitluse lõppeesmärk.

«...Me peame, alustades sotsialistlikke ümberkujundusi,» ütles V. I. Lenin, «seadma endale selge eesmärgi, millele need ümberkujundused lõppude lõpuks on suunatud, nimelt eesmärgi luua kommunistlik ühiskond, kes ei piirdu ainult vabrikute, tehaste, maa ja tootmisvahendite eksproprieerimisega, kes ei piirdu ainult saaduste tootmise ja jaotamise range arvestamise ja kontrollimisega, vaid läheb edasi, et teostada põhimõtet: igaühelt võimete kohaselt, igaühele tarviduste järgi.» (Teosed, 27. kd., lk. 103—104.)

Tagades ühiskonna liikmete kasvavate vajaduste üha täielikumat rahuldamist, ei ole sotsialism ühtlasi veel vaba mineviku iganditest. Sotsialistlikud tootlikud jõud ja tööviljakus ei ole veel nii kõrged, et oleks loodud materiaalse hüvede küllus ja et ühiskond võiks teostada kommunismi printsiipi. On veel teatud vastuolusid elanikkonna kasvavate vajaduste ja nende rahuldamiseks praegu saavutatud võimaluste vahel. Need vastuolud likvideeritakse kommunismi materiaalse ja tehnilise baasi pideva arendamise ning täiustamise teel.

Sotsialismi tingimustes on käimas inimeste ümberkasvatamise protsess, kõigi töövõimeliste kodanike kaasatõmbamine loovasse, seltsimehelikku ühistöösse, nende vabastamine ekspluataatorliku korra poolt külgepoogitud vaadetest ja harjumustest, kapitalismi iganditest. Selletõttu töö, mis täieliku kommunismi tingimustes saab kõigile inimesele mitte üksnes kohustuseks, vaid ka esmaseks eluliseks

tarviduseks ja hakkab pakkuma naudingut, jääb sotsialismi tingimustes veel eelkõige elatumisvahendiks. Seejärel jaotatakse sotsialismi tingimustes saadusi mitte vajaduste järgi, vaid töö hulga ja kvaliteedi järgi, mida iga üksik inimene ühiskonnale annab.

Sotsialismi baasil on nõukogude ühiskonnal kõik tingimused edukaks edasilikumiseks kommunismile. Eelkõige areneb ja kasvab sotsialismi tingimustes materiaalne tootmisbaas, mis on vajalik tarbeesemete külluse saavutamiseks. Niisuguseks baasiks on masinaline suurtootmine linnas ja maal, mis on rajatud kogu maa elektrifitseerimisele, tootmise komplekssele mehhaniseerimisele ja automatiseerimisele, tootmisprotsesside igakülgsele kemiseerimisele ja aatomenergia ulatuslikule kasutamisele tähtsamates rahvamajandusharudes. Sealjuures tagab sotsialism pideva tehnilise progressi ja kõigi töötajate kultuurilis-tehnilise taseme vastava tõusu.

Sotsialismi tingimustes leiab miljoniliste rahvahulkade loov aktiivsus väljendust sotsialistlikus võistluses, mis on suunatud edasise tõusu saavutamisele majanduses, uue tehnika ulatuslikule juurutamisele kõigis rahvamajandusharudes, kuuenda viie aasta plaani ennetähtaegsele täitmisele. Partei kutsub töötajaid palavalt üles edasi arendama sotsialistlikku võistlust, sest see on kindlaks pandiks meie kodumaa uutele edusammudele tema võidukas liikumises teel kommunismile.

17. Kommunistliku ühiskonna ülesehitamine meie maal ei ole nüüd enam kaugel, vaid vahetu praktiline eesmärk nõukogude inimeste ja nende juhtiva jõu, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei kogu praeguses tegevuses.

Nõukogude rahva ees seisab nüüd kogu suuruses üllas ülesanne: luua kommunismi materiaalne ja tehniline baas, ajaloo seisukohalt lühikese aja jooksul järele jõuda kõige arenenumatele kapitalismimaadele toodangu hulgalts iga elaniku kohta ja nendest ette minna.

Tähtsaks tähiseks võitluses selle ülesande lahendamise eest oli NLKP XX kongress. Kongress andis sügava analüüsi rahvusvahelisele ja siseolukorrale, seadis loovalt üles ja lahendas rea ülitähtsaid marksistlik-leninliku teaduse probleeme, millel on vahetu tähtsus, et mõista ühiskonna arenguteid ja arenguperspektiive kaasaegsel etapil. Peamise ülesandena juhtis kongress tähelepanu vajadusele «jätkata kogu järjekindlusega võitlust selle eest, et rahu-

liku majandusliku võistluse rööbastel ajaloo seisukohalt lühikese aja jooksul lahendada Nõukogude Liidu peamine majanduslik ülesanne, mis seisab selles, et, tuginedes sotsialistliku majandussüsteemi eelistele, toodangu väljalaskmises ühe elaniku kohta järele jõuda arenenumaatele kapitalistlikele maadele ja neist maadest ette jõuda».

Kongressi otsustes anti konkreetne programm kommunistlikuks ülesehitustööks praegusel etapil. Kuuenda viisaastaku ülesandeks on rasketööstuse eelisarendamise, pideva tehnilise progressi ja tööviljakuse tõstmise baasil tagada edasine võimas kasv kõigis rahvamajandusharudes, saavutada põllumajandusliku tootmise järsk tõus ja sel alusel nõukogude rahva ainelise heaolu paranemine ja kultuuritaseme uus tunduv tõus.

Erakordne tähtsus NLKP XX kongressi otsuste edukaks täitmiseks, Nõukogudemaa järjekindlaks edasiliikumiseks kommunismile on partei ja valitsuse poolt läbiviidud tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise põhjalikul ümberkorraldamisel. See ümberkorraldus kujutab endast leninliku printsiibi — demokraatlik tsentralism majanduse juhtimises — loovat edasiarendamist. See võimaldab paremini kooskõlastada rahvamajanduse tsentraliseeritud riiklikku juhtimist kohaliku osatähtsuse ja initsiatiivi suurendamisega ning suurendab ühtlasi rahvahulkade aktiivsust. Kõrvaldades ametkondlikke barjääre majandusküsimuste lahendamises, kergendab juhtimise ümberkorraldamine majanduse kompleksset arendamist majanduspiirkondades, tootmise spetsialiseerimist, selle koopereerimist piirkondades ja piirkondade vahel.

Tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise uus süsteem suurendab kohtadel ja keskusel juhtiva kaadri vastutustunnet, lähendab juhtimist tootmisele, likvideerib administratiiv-aparaadi mittevajalikud lülid, tugevdab teaduse ja tootmise sidemeid, võimaldab teaduse ja tehnika alal töötajatel julgemini suunata oma uurimuste tulemusi tööstusse ja põllumajandusse. Kõik see kokku annab võimaluse välja selgitada sotsialistliku majanduse tohutuid sisemisi reserve, täielikumalt ära kasutada neid reserve ja loodusvarasid rahva huvides, meie maa kommunismile edasiliikumise tempo kiirendamise huvides.

Viimase kolme aasta jooksul (1954—1956) võeti kasutusele suuri abinõusid põllumajanduses järsu tõusu saavutamiseks. Eriti suur tähtsus oli partei ja valitsuse poolt

vastuvõetud otsustel asuda uudis- ja jäätmaade ülesharimisele, tugevdada kolhoose ja masina-traktorijaamu juhtivate töötajate ja spetsialistide kaadriga, kehtestada põllumajanduses uus planeerimise kord, tõsta põllumajandussaaduste varumis- ja kokkuostuhindu, soovitada kolhoosnikute igakuist avansseerimist. Need abinõud päätsid valla kohaliku initsiatiivi, tõstsid kolhooside ja kolhoosnikute materiaalsel huvi põllumajandussaaduste tootmise suurendamise vastu ja on taganud esimesi suuri edusamme, et lahendada põllumajanduses edasise võimsa tõusu saavutamise ülesanne.

Nõukogude rahva kangelasteoks oli uudis- ja jäätmaade ülesharimine. Uudismaadele läks sadu tuhandeid inimesi. Ainuüksi komsomoli lähetuskirjadega sõitis kahe aasta jooksul välja üle 350 000 noore patrioodi. Asustamata, karmidel stepiavarustel Kasahstanis, Uraalis, Siberis ja Volgamaal on tekkinud kümneid ja sadu uusi sovhoose ja masina-traktorijaamu. Lakkamatu vooluna liikusid itta ešelonid traktorite, kombainide ja muu tehnikaga. Kolme aastaga hariti üles 35,9 miljonit hektarit uudis- ja jäätmaid, selle aja jooksul laienes külvipind meie maal pea-aegu 38 miljoni hektari võrra ja ulatus 1956. aastal ligemale 195 miljoni hektarini. Uudis- ja jäätmaade ülesharimise tulemusena sai meie maa 1956. aastal täiendavalt üle ühe miljardi puuda kaubavilja, tunduvalt suurenes loomasööda tootmine. Lähematel aastatel jätkub uudismaade ülesharimine, mis veelgi suurendab meie maa viljarikkusi:

Tuginedes eesrindlike kolhooside kogemustele ja saavutustele, pöördus partei sotsialistliku põllumajanduse töötajate poole julge üleskutsega: juba lähematel aastatel Ameerika Ühendriikidele järele jõuda piima, või ja liha tootmises iga elaniku kohta.

See üleskutse kutsus esile miljonite loova energia uue võimsa tõusu. Sellest annab tunnistust tänavune loomakasvatussaaduste tootmise järsk suurenemine kolhoosides ja sovhoosides. Tootmise suurendamine on võimaldanud käesoleval aastal varuda mullusest tunduvalt rohkem loomakasvatussaadusi. 1. septembriks 1957 oli liha varutud 624 000 tonni võrra ehk 38 protsenti rohkem ja piima 2 419 000 tonni võrra ehk 19 protsenti rohkem.

Loomakasvatussaaduste tootmise ja varumise niisugune kasvutempo veenab selles, et me lühikese ajaga jõuame

Ameerika Ühendriikidele järele peamiste loomakasvatussaaduste tootmises iga elaniku kohta, mis võimaldab järele võtta rahva tarbimistaset.

Kolhooside ja sovhooside kaubatoodangu kasv võimaldab Nõukogude riigil kaotada, alates 1958. aastast, kolhoosnikute, tööliste ja teenistujate majapidamiste riiklikud põllumajandussaaduste müügikohustused.

Uudis- ja jäätmaade edasine ülesharimine, külvipinna laiendamine, saagikuse tõstmine ja maade parem ärasutamine riigi kõigis piirkondades, loomade arvu ja nende produktiivsuse suurendamine, tööviljakuse tõstmine ja põllumajandussaaduste omahinna alandamine kompleksse mehhaniseerimise alusel — niisugused on põllumajanduse arendamise peaaesandad meie maal kommunismi ehitamise käesoleval etapil.

On teada, et tööstusliku ja põllumajandusliku tootmise suurendamise ning ainelise heaolu parandamise peamiseks allikaks on tööviljakuse tõus. Kuuenda viie aasta plaani kohaselt peab tööviljakus tööstuses tõusma vähemalt 50 protsenti ja toodangu omahind alanema vähemalt 17 protsenti. Kõik see annab võimaluse võtta tööliste ja teenistujate reaalpalka umbes 30 protsenti ning kolhoosnikute rahalisi ja naturaalsissetulekuid vähemalt 40 protsenti.

Viimastel aastatel on meie maal läbi viidud tööpäeva lühendamise pidu- ja puhkepäevade eel kahe tunni võrra ning lühendatud mõnede kategooriate tööliste tööpäeva, samuti noorte tööliste tööpäeva pikkust kuue tunnini. Tootmise pidev täiustamine kõrgeima tehnika ja tootmise parema organiseerimise baasil, töö tehnilise varustatuse edasine kasv ja tööviljakuse tõstmine võimaldavad viia töölistel ja teenistujatel kuuenda viisaastaku jooksul järk-järgult üle 7-tunnilisele tööpäevale, millega täiendavalt vabaneb aega, mis on vajalik nõukogude inimese igakülgseks arenguks.

Hoolimata elamuehituse suurest ulatusest NSV Liidus, ei ole sõjajärgsetel aastatel kaugeltki rahuldatud vajadust elamute järele. See on seletatav linnaelanikkonna tohutu kasvuga seoses meie maa industrialiseerimisega; tunda andsid end ka Teise maailmasõja tagajärjed, mis tõi kaasa tööstus-, ühiskondlike ja eluhoonete ennekuulmata purustusi, ning pealegi oli eeskätt tarvis taastada tööstus. Töötajate korteritingimuste parandamine on esmajärjekordne ülesanne. Kuuendal viisaastakul ehitatakse riigi arvel või

tema abiga elumaju üldpinnaga üle 328 miljoni ruutmeetri, mis kahekordselt ületab viiendal viisaastakul ehitatud elamispinna suuruse. Partei ja valitsus on seadnud ülesande lähema 10—12 aasta jooksul teha meie maal lõpp korteripuudusele. Selle ülesande lahendamine on partei ja valitsuse üheks peamiseks hooleks.

18. Nõukogude riik, kujutades endast demokraatia kõrgeimat vormi, demokraatiat rahvale, on pidevas arenguprotsessis; ta areneb koos rahvahulkade poliitilise ja ühiskondliku aktiivsuse pideva suurenemisega. Nõukogude võimu valitud organites — NSV Liidu Ülemnõukogus, liidu- ja autonoomsete vabariikide ülemnõukogudes ning kohalikes tööraha saadikute nõukogudes — töötab üle poolteise miljoni rahvasaadiku; kõik nad on tehastes ja sotsialistlikel põldudel töötajad, teadlased ja kultuuritegelased, riiklike ja ühiskondlike organisatsioonide töötajad. Nõukogude võimu organid tegutsevad valijate pideval ja igapäevasel toetusel. 1956. aastal tegutses kohalike nõukogude juures üle 240 000 alalise komisjoni, millest võttis osa ligi 1,5 miljonit töötajat.

Ilmekaks tõendiks nõukogude korra tõelisest demokratsismist on rahvahulkade aktiivne osavõtt meie maa poliitilise, majandusliku ja kultuurielu tähtsamate küsimuste arutamise ning lahendamiseks. Üle 40 miljoni töötaja võttis osa koosolekutest, mis olid pühendatud tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise edasise täiustamise küsimuse arutamisele. Paljud seaduseelnõud, millel on suur tähtsus rahva elus, saavad seaduseks alles pärast nende üldrahvalikku arutelu. Meie seadused kehastavad endas miljoniliste rahvahulkade kollektiivset mõistust ja kollektiivseid kogemusi, nende taht. Partei ja valitsus peavad rahvaga alata nõu kommunistliku ülesehitustöö akuutsete küsimuste lahendamisel. Sotsialismi tingimustes on rahvahulgad uue elu teadlikud, aktiivsed loojad.

Liiduvabariikide majanduse ja kultuuri tõus ja kommunistliku ülesehitustöö uued ülesanded nõudsid, et tunduvalt laiendataks liiduvabariikide õigusi majanduse juhtimises. Suur hulk ettevõtteid ja terved tööstusharud, mis varem olid üleliiduliste organite võimkonnas, on nüüd üle antud liiduvabariikide vahetusse kompetentsi; laiendatud on liiduvabariikide õigusi majanduse riikliku planeerimise ja finantseerimise suhtes, kohtu- ja administratiivtegevuse valdkonnas ning kultuurilise ülesehitustöö alal. Kõik need

tähtsad abinõud annavad veel suuremaid võimalusi NSV Liidu kõigi vabariikide ja kõigi rahvaste initsiatiivi ja loovate jõudude arendamiseks, tugevdavad nende sõprust ja vennalikku koostööd.

Kommunistlik partei peab nüüd ja ka tulevikus otsustavat võitlust selle eest, et veel ulatuslikumalt kaasa tõmata rahvahulki aktiivselt osa võtma riigi valitsemisest, majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö juhtimisest, peab võitlust bürokratismi vastu, administratiivaparaadi koondamise eest. Partei taotleb sotsialistliku riigi kõigi lülide, töotajate kõigi massiorganisatsioonide, nõukogude, ametiühingute, komsomoli jt. osatähtsuse ja aktiivsuse suurendamist. Partei võitleb otsustavalt selle eest, et saadaks üle sotsialismile võõrastest vaadetest tööle ja ühiskondlikule omandile, mobiliseerib avalikku arvamust kodanliku meelelaadi kõigi ja igasuguste avalduste vastu.

Sotsialistliku demokratismi üks tähtsamaid väljendusvorme on kriitika ja enesekriitika. Kriitika ja enesekriitika abil selgitavad partei ja nõukogude rahvas välja ning likvideerivad puudusi sotsialistliku ühiskonna elus, kiirendavad tema edasiliikumist.

Ajaloo kogemused õpetavad, et proletariaadi diktatuuri riik on rahva käes peamiseks uue, sotsialistliku ühiskonna rajamise vahendiks. Kaasaegsetes tingimustes vajab nõukogude ühiskond veel tugevat rahvariiki, et kaitsta sotsialismi saavutusi välisvaenlaste vastu ja juhtida kommunismi ehitamist.

Kommunism on kogu inimkonna helge homne päev. Kommunismi ülesehitamine on kommunistliku partei lõppeesmärk.

Kommunistliku ühiskonna tingimustes kaovad täielikult klassivahed, tootmisvahendid muutuvad ühtseks, kommunistlikuks omandiks ning ühiskondlik tootmine, arenedes kõrgeima tehnika baasil, hakkab täiel määral rahuldama kõigi ühiskonnaliikmete vajadusi.

«Kommunism on kapitalistlikust kõrgem tööviljakus,» õpetas V. I. Lenin, «vabatahtlike, klassiteadlike, ühinenud, eesrindlikku tehnikat kasutavate tööliste tööviljakus.» (Teosed, 29. kd., lk. 394.)

Kommunismi tingimustes saavad inimesed kõik võimalused oma füüsiliste ja vaimsete võimete igakülgseks arendamiseks. Likvideeritakse olulised erinevused vaimse ja füüsilise töö vahel, maa ja linna vahel. Igaüks hakkab töö-

tama oma võimete kohaselt ja saama tarviduse järgi ning töö saab inimesele rõõmuks.

Kommunistliku ühiskonna ehitamises uue edu saavutamise vältimatuks tingimuseks on kommunistliku partei juhtimistegevus, tema monoliitne ühtsus, tema sidemed rahvahulkadega.

V. KOMMUNISTLIK PARTEI ON NÕUKOGUDE RAHVA JUHT, TA VÕITUDE INNUSTAJA JA ORGANISEERIJAJA

19. Suur Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon, NSV Liidus sotsialismi ja kommunismi võiduka ehitamise kõik ülirikkalikud kogemused näitavad veenvalt, et töölisklassi poolt tema maailma-ajaloolise missiooni — kapitalismi kukutamise ja uue, kommunistliku ühiskonna loomise — täitmise otsustavaks tingimuseks on tema avangardi, kommunistliku partei juhtiv osa.

Töölisklass ei saavuta võitu ilma parteita, kelle ridadele on koondunud kõik see eesrindlikem, julgeim, kangelaslikem ja ennastsalgavaim, mida töölisklassil ja rahval on olemas, ilma parteita, kes on tugev oma marksistlik-leninliku teooria poolest, oma ridade raudse ühtsuse poolest, kõige laiemate rahvahulkadega peetava tihedaima, katkematu sideme poolest.

Ilma parteita, kellel on kõrge moraalne autoriteet, keda armastavad, usaldavad ja austavad kümned ja sajad miljonid töötajad, olles valmis võitlema tema juhtimisel lõpuni, toetades tema loosungeid, tema algatusi, tema poliitikat, — ilma sellise, Lenini poolt loodud ja kasvatatud suure parteita ei oleks Venemaa töölised ja talupojad suutnud purustada tsarismi, kukutada Venemaa kapitalismi, kätte võita ja säilitada oma nõukogude võimu — töölisklassi diktatuuri, tagasi lüüa sisemaise kontrrevolutsiooni ja välisinterventide, imperialistlike agressorite äärmiselt ägedaid rünnakuid.

Üksnes marksismi-leninismi kindla kompassiga varustatud kommunistliku partei juhtimisel, kes viib kogu nõukogude rahvast ühise suure eesmärgi poole, oli võimalik üles ehitada sotsialistlik ühiskond NSV Liidus. Objektiivselt tõstis selle maailma-ajaloolise ülesande lahendamine nõukogude rahva progressiivse inimkonna avangardi.

Leninism õpetab: mida keerukamad, mida raskemad ja suurejoonelisemad on ülesanded, mis on tarvis lahendada, mida sügavam on revolutsiooniline pööre, seda suuremaid rahvahulki tuleb üles tõsta, panna liikvele, organiseerida, innustada ja suunata nende tahet võidule. Oktoobrirevolutsioon ongi suurem kõigist revolutsioonidest sellepärast, et esmakordselt kogu maailma ajaloos seisis ta ees ülesanne teostada kõige sügavam, kõige raskem revolutsiooniline ümberkujundus väga laiade rahvahulkade elus. Ja neid töörahva hulki, kelle eesotsas seisis töölisklass, tuli harida, kasvatada, panna liikvele ja viia enda juhtimisel suurde võitlusse vabaduse eest, ühiskonna ümberkujundamise eest sotsialistlikuks, kõige õigema eesmärgi eest, kogu rahva õnne eest, kommunismi eest. Seda on meie suur kommunistide partei teinudki ja teeb ka praegu.

Juba tuhande üheksasajandate aastate algul, meie partei tekkimise koidikul, ütles Lenin: «Andke meile revolutsioonäride organisatsioon ja me pöörame Venemaa ümber!» (Teosed, 5. kd., lk. 422.) Leninliku partei ridades oli kõigest 240 000 vaprat revolutsionääri, kui partei oktoobris 1917 viis tööliste ja talurahva hulgad tormijooksule kapitalismi vastu. Nüüd on Nõukogude Liidu Kommunistlik Partei kasvanud võimsaks poliitiliseks armeeks, kuhu kuulub umbes kaheksa miljonit partei liiget ja liikmekandidaati.

Lenin, tema järglased ja võitluskaaslased rajasid kommunistliku partei ja uut tüüpi partei marksismi kaljukindlal ideelisel alusel, tuginedes kasvavale Vene revolutsioonilisele töölisliikumisele, aga samuti ka kõigile rahvusvahelise töölisliikumise poolt ajaloo jooksul omandatud kogemustele. Sellest rääkides kirjutas Lenin 1920. aastal: «Marksismi kui ainuõige revolutsioonilise teooria on Venemaa omandanud sõna tõsisel mõttes *kannatustega* ennekuulmatute piinade ja ohvrite, ennenägematu revolutsioonilise sangarlikkuse, uskumatult energiliste ja ennastsalgavate otsingute, õppimise, praktilise katsetamise, pettumuste, kontrollimise, Euroopa kogemuste võrdlemise poole sajandi pikkuse ajaloo kestel.» (Teosed, 31. kd., lk. 9.)

Tsaarikorra despotismi uskumatult raske surve, omavoli ja vägivalda tingimustes, kandes loendamatuid ohvreid ja sammudes läbi kuulsusrikaste võitlusi ning ajutiste lüüasaamiste, tõestas meie kuulsusrikas kommunistlik partei suurte tegudega oma vankumatut ustavust kommunistli-

kule punasele lipule, marksistlik-leninlikule õpetusele, piiritud ustavust oma rahvale, rahvusvahelisele töölisliikumisele, proletaarse internatsionalismi pühadele põhimõtetele.

Selles on meie partei jõu ja võitude allikas, sellepärast kuulub talle NSV Liidu tööliste, talupoegade ja intelligentsi ning kõige selle austus ja armastus, mis on maailmas ausat ja eesrindlikku. Kõigutada seda austust ja armastust ei lähe kunagi ega kellelgi korda.

Ei ole juhuslik, et revolutsiooni, kodusõja ja Isamaasõja kõige raskematel perioodidel oli märgata tööliste ja talupoegade kõige suuremat voolu oma kommunistlikku parteisse. Nii oli see Suure Oktoobri eelõhtul, kui oli tarvis minna otsustavasse lahingusse kapitalismi vastu. Nii oli see kodusõja ühel kõige raskemal silmapilgul, oktoobris 1919. a., millal parteinädala jooksul astus parteisse umbes 200 000 töölist ja talupoega. Lenini surm oli äärmiselt ränk kaotus rahvale ja parteile. Vastuseks sellele astus oma parteisse 240 000 eesrindlikku töölist, et kaasa aidata Lenini testamendi täitmisele. Suure Stalingradi lahingu ajal, septembrist 1942 kuni 1. veebruarini 1943, astus kommunistlikku parteisse 832 000 töölist ja talupoega. Selles avaldub rahva usaldus oma partei kui läbiproovitud organisatori ja juhi vastu, partei ja rahva lahutamatu side sotsialismi eest peetava võitluse kõige raskematel momentidel.

Sotsialismi ehitamise ajaloolised kogemused NSV Liidus õpetavad, et sotsialistliku ühiskonna ülesehitamine ja arendamine on keeruline protsess, mis on seotud paljude raskuste, vastuolude ja kukutatud klasside vastupanu ületamisega, vanade harjumuste, kommete ja väikekodanlike ning kodanlike sotsialismivastaste tendentside ületamisega.

Nõukogude rahvas suutis edukalt ületada äärmiselt suured raskused oma teel ja saavutada võidu üksnes selle tõttu, et tal oli võitlustes karastatud proletariaadi avangard — kommunistlik partei, kes oskab julgesti ettepoole vaadata, õigesti, teaduslikult käsitada ja rakendada uue ühiskonna ehitamise ja arendamise seadusi.

20. Sotsialismi ja kommunismi ehitamine on rahvahulkade endi looming. Kommunistlik partei ühendab miljonite tööliste, talupoegade ja haritlaste loovad pingutused ühtseks vooluks ja suunab nad ühise suure eesmärgi saavu-

tamisele. Oma algorganisatsioonide kaudu, partei juurest rahva juurde viivate veorihmade kaudu: nõukogude kaudu, kes esindavad linna ja maa kõiki töötajaid, ametiühingute kaudu, kuhu kuuluvad peaaegu eranditult kõik töölised ja teenistujad, kooperatsiooni kaudu, mis hõlmab talurahvast ja käsitöölisi, komsomoli kaudu, kuhu kuulub umbes 20 miljonit meie maa noormeest ja neidu, mitmesuguste töörahva ühingute ja organisatsioonide kaudu avaldab partei mõju nõukogude rahva elu kõigile külgedele ja juhib majandusliku ja kultuuritöö kõiki harusid.

Ka käesoleval ajal, sotsialismi ehitamise lõpuleviimise ja sotsialismilt kommunismile järkjärgulise ülemineku tingimustes koondab, organiseerib, kasvatab ja innustab kommunistlik partei nõukogude rahvast, viib teda edasi, uutele võitudele. Kommunistide partei on rahva kogu loova tegevuse hing, kommunistliku ühiskonna suur ehitaja. See, kes teadlikult või teadmata katsub nõrgestada kommunistliku partei juhtivat osa ühel või teisel alal, aitab kommunismi vaenlasi.

Kommunistliku partei eduka tegevuse ülitähtis tingimus rahvahulkade juhtimisel on tema ideeline ja organisatsiooniline ühtsus. Kogu oma pika ajaloo jooksul on Nõukogude Liidu Kommunistlik Partei võidelnud ühtsuse eest, antimarksistlike rühmituste ja voolude fraktsioonilise tegevuse vastu, anarhiste mängivate elementide vastu, kes on püüdnud õõnestada partei distsipliini.

Kommunistlik partei on suutnud seista meie maal sotsialismi eest peetava maailma-ajaloolise võitluse eesotsas ja tagada selle võidu tänu oma leppimatusele igasuguste revisionistlike, dogmaatiliste ja sektantlike, marksismileninismile võõraste vaadete suhtes. Partei paljastas ja lõi puruks sellised vaenulikud voolud, nagu menševism, essee-ride liikumine, trotskism, parempoolne kallak, kodanlik natsionalism jt., millela ei oleks olnud mõeldav poliitilise võimu kättevõitmine töölisklassi poolt ega ka sotsialistliku ühiskonna ülesehitamine. «...Proletaarse võimu kolme aasta jooksul,» kirjutab Lenin, «on Venemaal olnud *korduvalt* raskeid olukordi, millal nõukogude režiim oleks *kindlasti* kukutatud, kui menševikud, reformistid, väikekodanlikud demokraadid oleksid jäänud meie parteisse...» (Teosed, 31. kd., lk. 350.)

1920. aastal kirjutas V. I. Lenin, et võitlust vana ühiskonna jõudude ja traditsioonide vastu ei saa pidada edu-

kalt ilma raudse ja võitluses karastatud, kõige rangemalt distsiplineeritud ja tsentraliseeritud parteita. Kui parteivastased elemendid partei ridades nõudsid fraktsioonide ja rühmituste vabadust ning eitasid partei juhtijatele ja lihtliikmetele ühesugust parteilist distsipliini, võttis partei X kongress vastu resolutsiooni partei ühtsusest, mis andis Keskkomiteele volitused «rakendada distsipliinirikumise või fraktsioonisuse taaselustamise või võimaldamise korradel kõiki parteilise karistuse vahendeid kuni parteist väljaheitmiseni, Keskkomitee liikmete suhtes aga nende üleviimist kandidaadiks ja äärmise vahendina koguni parteist väliaheitmist».

Kommunistlik partei ja kogu nõukogude rahvas mõistsid üksmeelselt hukka Malenkovi, Kaganovitši ja Molotovi parteivastase grupi ning nendega ühinenud Šepilovi lõhestava, fraktsioonilise tegevuse. See parteist ja rahvast eemaldunud parteivastane grupp astus partei XX kongressi joone vastu, rahvusvahelise pinevuse lõdvendamisele suunatud parteilise liini vastu, kõigi uute abinõude vastu, mida rakendatakse töörahva elujärje parandamiseks, uudismaade ülesharimise vastu, üleskutse vastu jõuda järele Ameerika Ühendriikidele loomakasvatussaaduste tootmises, tööstuse juhtimise ümberkorraldamise ja teiste tähtsate abinõude vastu.

Parteivastase grupi üksmeelne hukkamõistmine kinnitas veel kord, et vaenulike, antagonistlike klasside likvideerimisega meie maal on välja kujunenud sotsialistliku ühiskonna selline moraalne ja poliitiline ühtsus, mille juures ükski parteivastane rühmitus, esinegu ta siis ükskõik millise lipu all, ei või loota toetusele parteis ega rahva hulgas.

Nõukogude Liidu Kommunistlik Partei ei ole kõhelnud alustamast võitlust J. V. Stalini isiku kultuse vastu, mis tekitas partei tegevusele ja kommunistlikule ülesehitustööle suurt kahju, hukka mõistmast tema poolt ta tegevuse viimasel perioodil tehtud vigu, selleks, et ei tekiks seesuguste vigade kordumise võimalust. Partei võttis terava kriitika alla partei elu leninlike normide rikkumise, kollektiivse juhtimise ja siseparteilise demokraatia leninlikest printsiipidest taganemise, sotsialistliku seaduslikkuse rikkumise juhtumid. Nende vigade kõrvaldamine on meie parteid tugevdanud ja veelgi suurendanud ta autoriteeti töörahva hulka des.

Kommunistliku partei tegevuse kõrgeim seadus on pidev, alatine side kõige laiemate rahvahulkadega, hoolitsemine

rahva vajaduste ja heaolu eest. Kommunistlikul parteil, tõeliselt rahvalikul parteil, ei ole muid huvisid kui rahva huvid. Seepärast on nõukogude rahvas alati usaldanud ja usaldab oma parteid, toetab ta poliitikat nagu omaenda poliitikat, sest see poliitika väljendab teaduslikult tema põhilisi ja igapäevaseid huvisid. Kommunistliku partei ja nõukogude rahva vahel valitseb murdmatu ühtsus. Selles on partei ja rahva jõu allikas.

Partei ja rahva ühtsus on sotsialistliku ühiskonna võimsuse kindel tagatis, kommunismi eduka ehitamise pant. Niikaua kui valitseb murdmatu side partei ja rahva vahel, ei karda sotsialismi jõud mingeid marusid ega torme, ei mingit kommunismi vaenlaste tigatedat ja laimavat propagandat. Seepärast on vaja tugevdada partei ja rahva ühtsust kui kõige pühamat. Mitte ainult õpetada rahvahulki, vaid ka õppida rahvahulkadelt nende poolt uue elu loomisel omandatud elavate kogemuste najal — selline on leninismi üli-tähtis juhis, ja kes selle unustab, see saab lüüa.

21. Marksistliku partei elulisuse, jõu ja küpsuse tunnuseks on tema oskus loovalt rakendada revolutsioonilist teooriat elu enda, praktika poolt asetatavate uute ülesannete lahendamiseks. Vastukaaluks II Internatsionaali revisionistidele ja dogmaatikutele, vastukaaluks meie aja revisionistidele ja dogmaatikutele annab Nõukogude Liidu Kommunistlik Partei eeskuju selle kohta, kuidas rakendada loovalt marksismi-leninismi meie ajastu ülesannete, kommunismi eest, rahu eest, sõja vastu, tõelise, mitte aga võltsdemokraatia eest, rahva heaolu ja õnne eest peetava võitluse ülesannete lahendamiseks.

Töölisliikumise ajalugu õpetab, et parteisid ja tegelasi, kes reedavad marksismi, ootab pankrot. Ümberpöörduvalt, parteid, kes jäävad marksismile-leninismile ustavaks ja oskavad teda loovalt arendada ning rakendada kaasaja kõige keerulisemate probleemide puhul, saavutavad lõpuks ikkagi oma vastaste üle võidu, vaatamata mistahes raskustele ja ajutistele ebaõnnestumistele.

Revisionistlikud elemendid väidavad, et marksismi, mis vastaks käesolevale ajastule, polevat olemas, et ta tulevat veel kellegi poolt uuesti luua. Seesuguseid avaldusi maskeeritakse tihtipeale «hoolitsemisega» marksismi edasise arengu eest, kuid tegelikult on nad dikteeritud hoopis teistsugustest, marksismist kaugel seisvatest eesmärkidest. Ajalugu on tõestanud, et käesoleva ajastu marksism on saavutanud

ja saavutab suuri, ennenägematuid ajaloolisi võite, ja kõik tõelised sotsialismi eest võitlejad kõigis maades tunnevad selle üle õigustatult uhkust. Käesoleva ajastu marksism on marksism, mida on loovalt arendanud Lenin, mis on läbi kontrollitud ja rikastatud Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni ning NSV Liidus sotsialismi ja kommunismi ehitamise kogemustega, suure Hiina revolutsiooni kogemustega ja sotsialismi ehitamise kogemustega kõigis maades, kus võimul on töölisklass; see on marksism, mida pidevalt edasi arendab NLKP ja kõik vennalikud kommunistlikud ja töölisparteid, kes võitlevad imperialismi vastu, kapitali ikke vastu.

Üks väljapaistev marksismi-leninismi loova edasiarendamise näidis on NLKP XX kongressi otsused ja materjalid, mis annavad programmi edasiseks võitluseks rahu eest ja kommunismi ülesehitamise eest NSV Liidus. XX kongressi otsustel on kogu rahvusvahelise kommunistliku ja töölisliikumise suhtes väga suur tähtsus.

Marksistliku teooria vaimule on sügavalt võõras ükskõik milline dogmatism, püüd teha praktilisi järeldusi ja otsuseid mitte elufaktide ja -protsesside analüüsimisest, vaid päheõpitud teoreetilistest seisukohtadest, millisel korral marksism — see igavesti elav ja arenev õpetus — muutub surnud, kivinenud dogmade kogumiks. Konservatism, soovi või oskuse puudumine näha uusi ajaloolisi tingimusi, uut olukorda, opereerimine kivinenud, tegelikust elust kaugel seisvate vormelitega toob poliitikas paratamatult kaasa pankroti.

Lenin nägi meie parteis «meie ajastu mõistust, au ja südametunnistust». Rohkem kui poole sajandi kestel, millal kommunistlik partei on rahvahulkade eesotsas võidelnud verise tsarismi vastu, imperialismi vastu, kõigi reaktsiooni ja sõja jõudude vastu, kommunismi eest, rahva eluliste huvide eest, töötava inimkonna huvide eest, on ta näidanud oma suurimat tarkust, ettenägelikkust ja kaugeleulatuvat pilku.

Viimase viiekümne aasta jooksul on imperialistlik kodanlus kahel korral tõuganud inimkonna veristesse ülemaailmsetesse hävitussõdadesse, praegu aga peab ta kord ühes, kord teises punktis maakeral vahetpidamata «väikesi» sõdu rahvaste vastu. Nõukogude Liidu Kommunistlik Partei on alati julgelt paljastanud rahu vaenlaste sepitsusi; kutsunud rahvaid võitlusse sõja õhutajate ja organiseerijate vastu, rebides

nende eest kõik ja igasugused näokatted. Ka tänapäeval paljastab NLKP oma julge, põhimõttekindla poliitikaga salanõusid, mida sepitsevad imperialistid — rahu vaenlased, kahurikuningad, uuesti elluärrganud alkeemikud, kes on õppinud muutma rahvaste verd ja kannatusi kullaks ja dollariteks, kes ähvardavad tuua inimkonnale kõige hävitava sõja koos aatomi- ja vesinikurelva tarvitamisega.

Kommunismi vaenlased, rahu ja progressi vaenlased, demokraatia ja vabaduse vaenlased vihkavad metsikult meie parteid, sest ta on meie ajastu suure tõe kandja ja kuulutaja. Kuid selle eest armastavad ja austavad teda maailma rahvad, kõigi maade töötajad ja rõhutatud, kõik progressiivsed inimesed kõigil mandritel. Selles on ta võitmatu jõud.

VI. NÕUKOGUDE LIIDU VÄLISPOLIITIKA JA RAHVASTE VÕITLUS RAHU EEST

22. Suur Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon avas uue ajastu riikide ja rahvaste vahelistes suhetes. Nagu siseasjadeski, nii juhindub sotsialistlik riik ka oma välispoliitikas NSV Liidu töötajate huvidest, mis ühtivad kõigi maade töötava rahva huvidega. Nõukogude riigi välispoliitika peamiseks eesmärgiks on rahu säilitamine, üheõiguslike, vastastikusel austusel põhinevate suhete arendamine kõigi riikide vahel, sõpruse ja koostöö loomine kõigi rahvaste vahel.

Juba ajaloolises rahudekreedis, mille kirjutas V. I. Lenin ja mis võeti vastu Teisel Ülevenemaalisel Tööliste ja Soldatite Saadikute Nõukogude Kongressil 8. novembril 1917, kutsus Nõukogude riik sõdivaid maid üles lõpetama sõda ja sõlmima õiglane demokraatlik rahu ning pöördus kõigi rahvaste poole üleskutsega võtta rahu kindlustamine enda kätte. Venemaa rahvaste õiguste deklaratsioonis, mis kuulutati välja nädal aega hiljem, esitati tõeliselt sõbralike, üheõiguslike rahvastevaheliste suhete programm. Need dokumendid said aluseks Nõukogude riigi rahuarmastavale poliitikale, mis vastupidi kodanlike laimajate väidetele ei ole kunagi muutunud konjunktursetel kaalutlustel, jäädes püsivaks ja järjekindlaks rahu ja oma vabaduse ning sõltumatuse eest võitlevate rahvaste huvide kaitsmisel.

Juba Nõukogude riigi olemasolu esimeste aastatega kaanes edukas võitlus rahu tagamise eest maa piiridel ja Ida rahvastega võrdõiguslike suhete jaluleseadmise eest. Likvi-

deerinud tsaari-Venemaa poolt pealesunnitud ebaõiglased lepingud, pani Nõukogude riik aluse Aasia ning Aafrika rahvaste ja Nõukogude Liidu tõelisele sõprusele. Muutunud võimsaks tööstusmaaks, ei piirdu sotsialistlik riik nendele maadele moraalse ja poliitilise toetuse andmisega nende võitluses oma sõltumatuse kättevõitmise, säilitamise ja tugevdamise eest, vaid aitab nendel luua ka sõltumatuse majanduslikku alust, üles ehitada tööstust, arendada põllumajandust.

Sotsialistlikus ühiskonnas ei ole selliseid klasse või ühiskondlikke gruppe, kes oleksid huvitatud sõdadest ja relvastumise võidujooksust. Püüd kasu saada, vallutada võõraid territooriume või turge on Nõukogude riigile orgaaniliselt võõras. Juba suurriikide konverentsil Genuas aprillikuus 1922 esines Nõukogude Venemaa relvastuse üldise vähendamise ettepanekuga. Võttes 1927. aastal esmakordselt osa desarmeerimiskonverentsi ettevalmistava komisjoni IV istungjärgust esitas Nõukogude Liit üldise, täieliku ja viivitamatu desarmeerimise projekti. Kõigi Teisele maailmasõjale eelnevate aastate jooksul astus NSV Liit järjekindlalt välja relvastumise võidujooksu vastu, paljastades Saksa-maa, Ameerika Ühendriikide ja Inglismaa sõjatööstuse monopolide püüet relvastada Hitlerit ja suunata ta itta, Nõukogude Liidu vastu.

Pärast Teist maailmasõda on Nõukogude Liit Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kaudu paljudel kordadel üles seadnud desarmeerimis-, relvastuse ja relvastatud jõudude vähendamise küsimuse. Viimastel aastatel, millal on ilmunud aatomirelv ja seejärel ka veel suurema purustusjõuga termotuumarelv (vesinikurelv), on NSV Liit teinud ettepaneku keelata massilise hävitamise relva kasutamine, lõpetada tuumarelva katseplahvatused, mis mürgitavad atmosfääri ja kujutavad endast ohtu ka tulevastele põlvkondadele.

Suur Lenin kinnitas ja põhjendas, et erinevate ühiskondlik-poliitiliste süsteemidega riikide rahulik koeksisteerimine on võimalik. Sotsialistlik riik juhindub oma välispoliitikas vääramatult sellest leninlikust printsiibist. Tagasi löönud kodanlike riikide kallaletungi, pani ta neile ette sisse seada normaalsed suhted, arendada kaubavahetust, laiendada kultuurialaseid sidemeid.

Nõukogude Liit on alati olnud valmis koos töötama kapitalistliku maailma nende jõududega, kes on huvitatud rahu

säilitamisest. Enne Teist maailmasõda pani ta ette luua kollektiivse julgeoleku süsteem, et hoiatada hitlerlikku Saksamaad sõja alustamise eest. Ta oli valmis sõjaliselt abistama neid riike, keda ähvardas kallaletung. Ja kui ta jõupingutusi ei krooninud edu, siis juhtus see sellepärast, et hitlerlik Saksamaa oli salajases kokkuleppes Ameerika Ühendriikide, Inglismaa ja Prantsusmaa reaktsooniliste ringkondadega, kes unistasid esimese sotsialistliku riigi kägistamisest Hitleri kätega. Kuid võistlevate monopolistlike gruppide huvid said ülekaalu nende klassihuvide üle ja hitlerlik Saksamaa eelistas anda löögi algul Prantsusmaale ja Inglismaale.

Teine maailmasõda, mis muutus imperialistlikust sõjast antifašistlikuks vabadussõjaks, näitas, et kapitalistlikud ja sotsialistlikud riigid võivad mitte ainult koos eksisteerida, vaid ka koos töötada isegi sõja olukorras.

Kuid Saksa rahvussotsialismi, Itaalia fašismi ja Jaapani militarismi purustamine ning hävitamine ei toonud kaasa peamiste kapitalistlike riikide monopolistlike reaktsooniliste jõudude purustamist. Selles sõjas rikkaks läinud ja veelgi rohkem kindlustanud oma positsioone, alustasid need reaktsoonilised jõud uuesti võitlust Nõukogude Liidu ja teiste, Teise maailmasõja tulemusena tekkinud sotsialistlike riikide vastu. Ameerika Ühendriikide valitsevad ringkonnad, tema sõjaväeline ladvik ja diplomaatia hakkasid ümbritsema sotsialistlikke riike sõjaväebaasidega ja agressiivsete sõjaliste blokkidega; läänes tekkis Põhja-Atlandi blokk, kagus Bagdadi pakt, Kagu-Aasias Aasia blokk. Peamise löögijõu osa on jällegi antud revanšihimulistele saksa militaristidele, kes on Lääne-Saksamaal võimu endi kätte haaranud. Saksa imperialismi sõjamasinat uuesti ellu äratades tegutsevad Ameerika, Inglismaa ja Prantsusmaa valitsevad ringkonnad oma maade rahvuslike huvide vastaselt, mängivad tulega, vaatavad uuest sõjast unistavate saksa militaristide pahaendelistele revanšiplaanidele läbi sõrmede.

Euroopa ja eeskätt Lääne-Saksamaaga naabruses elavate maade rahvad saavad sellise poliitika hädaohtlikkusest järjest rohkem teadlikuks. Euroopa riikide patriootilised jõud toetavad otsustavalt NSV Liidu ettepanekut luua Euroopas üle-euroopalise kollektiivse julgeoleku süsteem, mis suudaks tagada rahu Euroopa kontinendil ja aidata saksa rahval leida reaalne tee ühtse Saksa riigi taasloomiseks.

Nõukogude Liit ja kõik sotsialistlikud riigid on järjekind-

lalt olnud ja on kõigi rahvusvaheliste tüliprobleemide rahuliku lahendamise poolt. NSV Liit on seda näidanud oma väsimatu võitlusega Saksamaa küsimuse rahuliku reguleerimise eest, Austriaga riikliku lepingu allakirjutamisega, oma sõjaväebaaside likvideerimisega teiste riikide territooriumidel. Koos Hiina Rahvavabariigiga, toetudes rahvaste massilisele rahuliikumisele, saavutas Nõukogude Liit seda, et imperialistid olid sunnitud lõpetama sõjategevuse Koreas ja Vietnamis. NSV Liit astus resoluutselt välja inglise-prantsuse-iisraeli imperialistide vastu, kes Ameerika Ühendriikide toetusel panid toime relvastatud kallaletungi Egiptusele.

23. Möödunud neljakümne aastaga on Nõukogude Liit muutunud rahvusvahelises poliitikas otsustavaks teguriks. Nõukogude Liidu rahvusvahelised positsioonid on kindlad ja vankumatud mitte ainult sellepärast, et ta käsutuses on mõjuvad majanduslikud ja sõjalised jõud, vaid ka sellepärast, et rahvusvahelistes küsimustes on Nõukogude seisukoht alati ühte langenud kõigi maade laiade rahvahulkade seisukohaga. Nii püstitati Nõukogude ettepanek aatomirelva keelamise kohta rahvahulkade soovil ja nad toetasid seda energiliselt. Stokholmi üleskutse aatomirelva keelamise kohta, mis sai palju sadu miljoneid allkirju, näitas, kuivõrd õige ja õigeaegne oli see Nõukogude ettepanek. Arvesse võttes rahvahulkade tahet tegi Nõukogude Liit ettepaneku keelata aatomi- ja vesinikurelv ja viivitamatult lõpetada selle katsetused. Vesinikurelva katsetuste keelamise eest toimuv liikumine, mis on käesoleval ajal haaranud kõik maad, kõik rahvakihid, kaasa arvatud ka suured teadlased, on kinnitanud selle Nõukogude initsiatiivi õigsust ja õigeaegsust.

Nõukogude Liidu võitlus rahu eest, erinevate ühiskondlike süsteemidega riikide rahuliku kooseksisteerimise ja majandusliku võistluse eest, ühtib igal juhtumil rahvaste liikumisega rahu säilitamise ja tugevdamise eest, sest kõigi maade töötajad tahavad rahu, tahavad relvastumise võidujooksu lõpetamist, mis tooks loomulikult kaasa sõjaliste maksude koorma kergenumise ja rahva heaolu paranemise. Kindel rahu vastab inimkonna valdava enamiku elulistele huvidele, vaatamata sotsiaalses korras, poliitilistes tõekspidamistes ja usutunnistustes valitsevatele erinevustele.

Laiade rahvahulkade rahupüüd on meie ajal põhjustanud laialdase rahutsooni kujunemise, kuhu kuuluvad Euroopa ja

Aasia nii sotsialistlikud kui ka mittesotsialistlikud rahuarbastavad maad, mille rahva arv on umbes poolteist miljardit. Eranditult kõigis maades laieneb rahupooldajate liikumine, mis kujutab endast kaasaja üht kõige massilisemat ja progressiivsemat liikumist.

Sõda ei ole meie ajal fataalne paratamatus. Relvastumise võidujooksust ja agressiivsetest sõdadest huvitatud imperialistliku reaktsiooni mustade jõudude ja kapitalistlike monopolide vastas seisavad riigid ja rahvad, keda innustab õilis ülesanne ohjeldada sõjaliste avantüüride organiseerijaid, päästa inimkond uutest loendamatutest ohvritest ja purustustest. Ülemaailmse sotsialistliku süsteemi tugevdamine, sotsialistlike riikide järjekindel rahupoliitika, rahupooldajate liikumise kasv kõikjal seovad agressorite käed ja raskendavad uue sõja vallapäästmist.

Kui aga imperialismi jõud siiski julgevad alustada uut maailmasõda, pörkavad nad kokku rahvaste sellise pahameelega ja vastupanuga, mis toob kaasa kogu kapitalistliku süsteemi lõpliku kokkuvarisemise.

VII. SUURE SOTSIALISTLIKU OKTOOBRI- REVOLUTSIOONI MÕJU INIMKONNA AJALOO SAATUSELE

24. Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon oli suurim pöördepunkt mitte ainult NSV Liidu rahvaste ajaloo. Oktoobrirevolutsioonil oli otsustav mõju kogu maailma ajaloo käigule, kogu inimkonna ajaloo saatusele.

Oktoobrirevolutsioon sai pöördepunktiks maailma vabadusliikumise arengus, ta sisendas kõigi maade töörahvale uut jõudu ja veendumust tema lõpliku võitu, kutsus esile enneolematu rahvusliku vabadusliikumise tõusu asumaades ja sõltuvates riikides. Oktoobrirevolutsioonis nägid kõik rahvad innustavat eeskujut, tema poolt loodud korras äga selle tuleviku näidiseeskujut, mille poole püüab kõigi maade töörahvas.

Meie ajal on sellele teele, mille rajas Oktoobrirevolutsioon, asunud suur hiina rahvas ning rea Euroopa ja Aasia maade töörahvas. Sotsialistliku revolutsiooni võit Hiinas ja teistes rahvademokraatia maades on kõige tähelepanuväärsem sündmus maailma ajaloo pärast 1917. a. Oktoobrit. Kui enne Teist maailmasõda sotsialistlikule süsteemile

kuulus 17 protsenti maakera territooriumist, umbes 9 protsenti elanikkonnast ja ligikaudu kümnendik maailma tööstustoodangust, siis käesoleval ajal hõlmavad sotsialistlikud maad juba 26 protsenti meie planeedi territooriumist, sellel territooriumil elab umbes 35 protsenti maakera elanikkonnast, nendes maades toodetakse ligi üks kolmandik maailma tööstustoodangust.

Kapitalismi maailmasüsteemist nende maade väljalangemine, mis moodustasid koos Nõukogude Liiduga ühtse sotsialistliku leeri, muutis põhjalikult sotsialismi ja kapitalismi jõudude vahetada sotsialismi kasuks. Sotsialistliku leeri maade võimsuse ja monoliitsuse kasv tugevdab veelgi sotsialismi ja progressiivsete jõudude positsioone kogu maailmas.

Sotsialismi leeri jõud seisab temasse kuuluvate maade huvide, nende ideoloogia ja lõppeesmärgi ühtsuses. Sellel sotsialistlike maade rahvaste, valitsuste ja marksistlik-leninlike parteide vahelise ühtsuse alusel tekkisidki suhted, mida iseloomustavad kindlad vennalikud sidemed, vastastikune kogemuste vahetamine, tihe majanduslik koostöö ja sõbralik abi üksteisele. Sellised suhted sotsialistliku leeri maade vahel tulenevad sotsialismi sotsiaalsest ja majanduslikust iseloomust niisama seaduspäraselt, nagu kapitalismi iseloomust tulenevad konkurentsi ja vaenu suhted kapitalistlike maade vahel. Sotsialistliku leeri maade vankumatus sõpruses on leidnud kehastuse proletaarsete internatsionalismi põhimõtte. Ükski sotsialistlik riik ei saa seista kõrval sellest vennalikust koostööst ja vastastikusest abistamisest. See tooks kahju tema enda huvidele, kuna sotsialistlike riikide tihe majanduslik ja poliitiline üksteise abistamine soodustab iga üksiku riigi kiiremat arengut ja garanteerib tema julgeoleku.

Nõukogude Liit kui esimene riik, kus sotsialism on võitnud, ja kui kõige võimsam sotsialistlike riikide peres, kes omab kõige suuremaid kogemusi, osutab pidevat abi ja toetust teistele sotsialistlikele maadele, täites seega oma internatsionaalset kohust. Nende maade rahvad näevad Nõukogude Liidus sotsialismi kantsi, kannavad südames tema suhtes vennaliku tänu ja sõpruse tunnet, mida sotsialismi vaenlastel ei õnnestu nõrgendada.

25. Oktoobrirevolutsiooni kogemuste loov omandamine kergendab nüüd kõigi kapitalismi süsteemist väljalangenud maade edasiliikumist sotsialismile. Suure hiina rahva

juht Mao Tse-dung märgib: «Just Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni teed mööda käies on meie hiina rahvas saavutanud meie praegused võidud ja edusammud. Hiina rahvas on alati suhtunud hiina revolutsioonisse kui Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni jätkamiseks ning peab seda määratu suureks auks.» Oktoobrirevolutsiooni neljakümne aasta jooksul omandatud kogemuste maailma-ajalooline tähtsus selles seisabki, et ta rajas peatee sotsialismile, selgitas välja need üldised jooned ja seaduspärasused, mis on rakendatavad kõikide maade jaoks, kes sammuvad sotsialismile.

1920. aastal ütles Lenin: «... Nüüd on meil juba üsna suured rahvusvahelised kogemused, mis kõnelevad täie selgusega, et mõnede meie revolutsiooni põhijoonte tähtsus pole kohalik, rahvuslikult eriomane, ainult Venemaad haarav, vaid rahvusvaheline.» (Teosed, 31. kd., lk. 5.)

Nagu tõestavad sotsialistlike maade arenemise ajaloolised kogemused, on sotsialistliku revolutsiooni võidu ja uue, sotsialistliku ühiskonna loomise üldised jooned ja seaduspärasused järgmised: töölisklassi poolt poliitilise võimu kättevõtmine, proletariaadi diktatuuri kehtestamine, mis kujutab endast demokraatiat töörahvale, kusjuures juhtiv osa kuulub marksistlik-leninlikule parteile; töölisklassi liit talurahva põhihulkadega ja kõigi teiste töörahva kihtidega; rahvusliku rühumise likvideerimine ning võrdõiguslikkuse ja vennaliku sõpruse kehtestamine rahvaste vahel; kapitalistliku omandi likvideerimine ja põhiliste tootmisvahendite muutmine sotsialistlikuks ühiskondlikuks omandiks; tööstuse ja kogu majanduse plaanipärane arendamine, mis on suunatud sotsialismi ja kommunismi ülesehitamisele ning töörahva elutaseme tõstmisele; põllumajanduse järkjärguline sotsialistlik ümberkujundamine; sotsialistliku riigi tugevdamine ja arendamine ning sotsialistliku demokraatia arendamine, sotsialismisaavutuste kaitsmine sisemiste ja väliste klassivaenlaste kallaletungide eest; antud maa töölisklassi solidaarsus teiste maade töölisklassiga, kes võitleb sotsialismi ja kommunismi ideede võidu eest, — proletaarne internatsionalism.

Oktoobrirevolutsioon tõukas troonilt kõikvõimalikud reformistlikud ja oportunistlikud teooriad, mis väitsid, et sotsialismi võib ehitada ka siis, kui töölisklass ei ole ühiskonna poliitiline juhtija, ilma töölisklassi diktatuurita, kapitalismi järkjärgulise sotsialismiks ülekasvamise teel.

Ühiskonna sotsialistliku ümberkujundamise tähtsamaid tingimusi on, nagu näitavad ajaloo kogemused, sotsialistlik revolutsioon ja töölisklassi poliitilise võimu, proletariaadi diktatuuri kehtestamine ühes või teises vormis. Mis aga puutub töölisklassi võimu kättevõitmise teedesse, sotsialistlike ümberkujunduste vahenditesse ja temposse, samuti ka proletariaadi diktatuuri vormidesse, siis neil mitte üksnes võivad olla, vaid on oma iseärasused, mis sõltuvad erinevate maade konkreetsetest arengutingimustest.

Marksism-leninism lähtub sellest, et iga maa arengutee iseärasused ei likvideeri sotsialistliku revolutsiooni, sotsialismi ja kommunismi ülesehitamise mõnede põhiliste joonte ja seaduspärasuste ühtsust. Marksismile-leninismile on sügavalt võõrad nende vaated, kes, rõhutades iga sotsialismile mineva maa rahvuslikke iseärasusi, jätavad unustusse sotsialistliku revolutsiooni üldised ja peamised põhiprintsiibid.

26. Maailma-ajaloolist pöoret inimkonna arengus ja saatuses, millele pani aluse 1917. aasta Oktoobrirevolutsioon, tunnetatakse kogu jõuga ka maakera selles osas, mis on veel kapitalismi võimuses.

Juba sotsialistliku maailmasüsteemi olemasolu fakt ise, sotsialismi üleolek kapitalismist, suurendavad kapitalistlike maade proletariaadi jõude tema klassivõitluses kapitali vastu. Kartus sotsialistliku revolutsiooni ees sunnib kodanlust revolutsioonilise töölisliikumise vastu suunatud repressioonide tugevdamise kõrval tegema mõnikord mõningaid järeleandmisi tööliste nõudmistele palga tõstmisel, tööpäeva lühendamisel jms.

Kasvab töölisklassi organiseeritus ja poliitiline teadlikkus. Sellistes suurtes kapitalistlikes maades nagu Prantsusmaa ja Itaalia osutab organiseeritud tööliste enamus toetust kommunistlikule parteile. Kui 1917. aastal, Oktoobrirevolutsiooni eelõhtul, kommunistide arv Venemaal ei ületanud veerand miljonit, teistes maades aga olid olemas ainult väikesearvulised kommunistidele lähedased grupid, siis nüüd on kommunistlike parteide ridadesse koondunud üle 33 miljoni inimese. See annab tunnistust kommunistlike ideede mõju kindlast seaduspärasest kasvust ja kommunistliku liikumise arengust.

Suur Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon andis purustava löögi kodanlikule ideoloogiale, oportunistlike töölisliikumises, sotsiaal-šovinismile ja reaktsioonilisele natsionalismile.

Marksismi-leninismi lipu alla on asunud paljud miljonid töötajad.

Kapitalismi vastuolude teravnemine ja reaktsioonilise kodanluse positsioonide nõrgenemine süvendavad reformistlike parteide kriisi, toovad kaasa sotsiaaldemokraatia parempoolsete liidrite mõju nõrgenemise töörahva hulgas. Tugevneb töölisklassi tung ühinemisele võitluses kapitali võimu vastu, rahu, demokraatia ja sotsialismi eest. See loob tingimused töölisklassi lõhenemisest ülesaamiseks, millela töölisklassil pole võimalik võimu kätte võita.

Nüüd, kui eksisteerib sotsialistlike maade võimas leer, kui imperialismi koloniaalsüsteem laguneb, kui kodanlikud ja väikekodanlikud parteid üha rohkem pankroteeruvad, on reas kapitalistlikes maades tekkinud soodsad tingimused talurahva ja laialdaste rahvahulkade koondamiseks töölisklassi ümber. Võitlus reaktsiooni ja fašismi vastu, demokraatlike jõudude tegevusühtsuse kogemused reas maades näitavad neid määratu suuri võimalusi, mis on olemas töölisklassi poolt juhitalval laialdasel demokraatlikul liikumisel meie päevil.

Kuid imperialism, tema ideoloogid, poliitikud ja ajakirjanikud, kogu tema propaganda-aparaat ei lõpeta, vaid vastupidi, hoogustab oma rünnakuid marksismile-leninismile, sotsialismile kui õpetusele ja kui ühiskondlik-majanduslikule süsteemile. Reaktsioonijõudude ideoloogilised diversioonid kommunistliku liikumise vastu on leidnud viimase väljenduse nõndanimetatud «rahvusliku kommunismi» nakatavate ideekeste levitamises, iga liiki revisionistlike äkkrünnakute propageerimises kommunistlikes parteides.

Revisionismil on nagu minevikus, nii ka praegu rahvusvaheline iseloom. Oma sotsiaalselt olemuselt on revisionism selle mõju ja surve tagajärg, mida kodanlus avaldab teatavale osale töölisklassist, aga kaasaegsetes tingimustes ka selle kodanliku, reformistliku ideoloogia mõju tagajärg, mida parempoolsed sotsialistid avaldavad ebakindlale osale kommunistide hulgas.

Millised põhimomendid iseloomustavad kaasaegset revisionismi?

See on eelkõige, suuremal või vähemal määral lahtiütlemine marksismi alustest, tootmisvahendite kapitalistliku omanduse likvideerimisest ja selle asendamisest ühiskondliku omandusega, lahtiütlemine proletariaadi diktatuuri

ideest, lahtiütlemine õpetusest töölisklassi ja tema marksistlik-leninliku partei juhtivast osast sotsialistlikus revolutsioonis ning sotsialismi ja kommunismi ülesehitamisel, see on libisemine kodanliku demokratismi positsioonidele. Imre Nagy tõi Ungaris revisionismi selle külje eriti eredalt esile ja libises sotsialismi ürituse täieliku reetmise teele.

Kaasaegsele revisionismile on iseloomulik proletaarse internatsionalismi printsiipidest taganemine, üleminek sotsialistliku leeri ühtsuse õõnestamise positsioonidele, natsionalistlikele positsioonidele. Revisionism eitab kapitalismilt sotsialismile ülemineku mõningaid peamisi, üldisi jooni ja seaduspärasusi. Dullese ja teiste imperialismi ideoloogide esitatud «rahvusliku kommunismi» loosungil on eesmärk lõhkuda sotsialistlike maade sõprust, vastandada neid üksteisele ja eriti Nõukogude Liidule. Rahvusvahelise kodanluse selle kavatsuse eesmärk on selge: ta tahab nõrgestada sotsialismi maailmasüsteemi, tugevdada kapitalismi rahvusvahelisi positsioone.

Kommunistlikud ja töölisparteid peavad võitlust kaasaegse revisionismi kahjuliku mõju vastu ja annavad talle väärilise vastulöögi.

27. Nõukogude Liidu eeskuju külgetõmbejõud, rahvusliku ebavõrdsuse täielik likvideerimine, Nõukogude Ida vabariikide õitseng innustasid asumaade ja sõltuvate riikide rahvaid võitluse vabanemise eest. Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooniga algas imperialismi koloniaalsüsteemi sügav kriis, see revolutsioon avas Aasia ja Aafrika rahvaste orjusest vabanemise ajaloolise epohhi, suveräänsete sõltumatute riikide tekkimise Idamaades ja nende rahvusliku taassünni.

Pärast Teist maailmasõda, mis lõppes fašistlike agressorite purustamisega ja rahvusvahelise reaktsiooni jõudude nõrgenemisega, teravnes koloniaalsüsteemi kriis veelgi rohkem, ja see imperialistliku rõhumise häbiväärne süsteem hakkas rahvaste rahvusliku vabadusvõitluse kasvava surve all lagunema. Koloniaalsüsteemi lagunemise eredaimaks avalduseks oli suure hiina rahva võit imperialistliku ja sise-mise feodaalreaktsiooni jõudude üle, Hiina Rahvavabariigi moodustamine. Rohkem kui ühe miljardi kolmesaja miljoni inimese, see on poole maakera elanikkonna vabanemine koloniaalsest sõltuvusest, selliste suurte sõltumatute riikide kujunemine nagu Hiina ja India, nagu Indoneesia, Birma, Egiptus ja Süüria, tähistab Lenini poolt ennustatud uue

perioodi kättejõudmist maailma ajaloos, Ida rahvaste taas-
sünni perioodi saabumist, kes iseseisvalt otsustavad oma-
enda saatuse üle ning võtavad aktiivselt osa kogu inimkonna
saatuse otsustamisest.

Imperialistlike riikide katsed pidurdada koloniaalsüsteemi
lagunemist mitmesuguste vahendite abil — koloniaalsõdade
vallapäästmisest vabadustarmastavate Aasia ja Aafrika rah-
vaste vastu kuni suveräänsete riikide siseasjadesse vahele-
segamiseni majandusliku ja sõjalise «abi» sildi all — ei
suuda muuta ajaloo käiku ega vältida koloniaalrežiimi para-
tamatu kokkuvarisemist. Edukas vastulöök imperialistlikele
interventidele Koreas, Indo-Hiinas, Indoneesias, Inglise-
Prantsuse koloniaalse avantüüri läbikukkumine Egiptuses
on tõendiks imperialismi positsioonide jätkuvast nõrgene-
misest.

Nõukogude Liidu ja teiste sotsialistlike riikide olemasolu,
kes kindlalt kaitsevad rahvaste enesemääramise leninlikke
printsipe, kergendab väga suurel määral kõigi rõhutatud rah-
vaste võitlust oma rahvusliku sõltumatus eest, kolonialismi
vastu. Astunud iseseisva arengu teele, on eilsetel asumaade
ja poolkoloniaalsete maade rahvastel võimalus toetuda Nõu-
kogude Liidu ja teiste sotsialistlike maade omakasupüüd-
matule abile võitluses oma majandusliku ja poliitilise sõltu-
matuse eest, imperialistlike vandenõude ja avantüüride
vastu.

*

Iga aastaga kasvab Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolüt-
siooni rahvusvaheline tähtsus, revolutsiooni, mis avas inim-
konnale uued helged perspektiivid, tõstis kõrgele sotsiaalse
ja rahvusliku vabadusvõitluse lipu, kommunismi lipu.

Mitte ainult teoreetiliselt, vaid ka elu enda poolt on nüüd
ümberlökkamatult tõestatud, et sotsialistlik revolutsioon pole
mitte lihtsalt «vene eksperiment», nagu seda väitsid kodan-
likud ideoloogid. Lähevad täide Lenini prohvetlikud
sõnad: «Meie sotsialistlik nõukogude vabariik jääb kind-
lalt püsima kui rahvusvahelise sotsialismi tõrvik ja kui ees-
kuju kõigile töörahva hulkadele.» (Teosed, 26. kd., lk. 435.)

Möödunud neljakümne aasta sündmused annavad tunnis-
tust sellest, et ainult ühiskonna sotsialistlik ümberkorralda-
mine võib viia inimkonna välja sellest ummikust, kuhu teda
ajab kapitalism, lahendada pakilised sotsiaalsed problee-
mid, mille ees inimkond seisab kaasaegsel epohhil. Ainult

sotsialism võib anda piiramatu avaruse tootlike jõudude arenemisele, teha lõpu majanduskriisidele, tööpuudusele, tööraha viletsusele, uute, kõige purustavamate sõdade ohule, tagada rahvastele püsiva rahu. Ainult sotsialism ja kommunism avavad inimkonnale perspektiivid teaduse ja tehnika, kirjanduse ja kunsti piiramatuks arendamiseks ning inimese isiksuse igakülgeks arenemiseks.

XX sajandi keskel on täieliku selgusega ilmnenud sotsialistliku ja kapitalistliku süsteemi arenguperspektiivid. Kapitalistlik süsteem, mis kunagi oli eelnevate süsteemidega võrreldes progressiivne, on juba ammu läbinud oma õitsenguperioodi. Kaasaegne kapitalism on surev, roiskuv kapitalism; ta elab üle languse ja oma loojangu ajajärku ning läheb peatamatult vastu paratamatule lõpule. Vastukaaluks sellele astub noor, täielikult elujõuline sotsialistlik süsteem oma vankumatu tõusu ja õitsengu teed mööda. Iga aastaga, iga uue viisaastakuga kujuneb uue, sotsialistliku maailma võimas samm veelgi tugevamaks ja kindlamaks.

Valmistudes pühitsema Suure Sotsialistliku Oktoobri-revolutsiooni 40. aastapäeva, koonduvad töölisklass, kolhoositalurahvas ja nõukogude intelligents veelgi tihedamalt oma kommunistliku partei ja Nõukogude valitsuse ümber ning võtavad kuulsat aastapäeva vastu uute saavutustega majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö kõigil aladel, uute võitudega nõukogude ühiskonna suurejoonelisel edasiliikumisel kommunismile.

SISUKORD

Sissejuhatus	3
I. Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni võit ja proletariaadi diktatuuri kehtestamine NSV Liidus	6
II. Sotsialismi ülesehitamine NSV Liidus on Oktoobrirevolutsiooni peamine tulemus	14
III. Nõukogude rahva kangelastegu Suures Isamaasõjas	23
IV. Sõjajärgse sotsialistliku ülesehitustöö tulemused ja nõukogude rahva ülesanded võitluses kommunismi eest	29
V. Kommunistlik partei on nõukogude rahva juht, ta võitude innustaja ja organiseerija	41
VI. Nõukogude Liidu välispoliitika ja rahvaste võitlus rahu eest	48
VII. Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni mõju inimkonna ajaloo saatusele	52

К Сорокалетию Великой Октябрьской
Социалистической Революции
(1917—1957)

Тезисы Отдела пропаганды и агитации
ЦК КПСС и Института марксизма-ленинизма
при ЦК КПСС

На эстонском языке

Эстонское Государственное Издательство
Таллин, Пярнуское шоссе, 10

*

Ladumisele antud 17. IX 1957. Trükkimisele
antud 18. IX 1957. Paber 54×84, 3/16. Trüki-
poognaid 4. Formaadile 60×92 kohaldatud
trükipoognaid 3,28. Arvutuspoognaid 3,37.
Trükiarv 7000. MB-07012. Tell. nr. 3011.
Trükkikoda «Ühiselu», Tallinn, Pikk tn. 40/42.

Hind 60 kop.

60 kop.

A-21730

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00385694 7